

۸۳۰۵ کتب خانہ احمدیہ کراچی علی حیدر آباد دکن
الف ۲۶

نمبر داخلہ
تاریخ داخلہ
نام کتاب
فن کتاب
نمبر کتاب در فن مذکور

نمبر کتاب
نام کتاب
فن کتاب
نمبر کتاب در فن مذکور

۱۲۶۵

۱۳۱۵

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header.

Handwritten text in the lower section of the page, appearing to be a signature or a set of initials.

بہو الرحیم

لکھنؤ ۲۲۲۸

اِنَّ الْبَیِّنَاتِ الْاِیْمَانِ

الکتاب فی التفسیر فی غایت اہم و متبرک کتاب فی تفسیر و کرامت کا مفاد و اثرات و اثرات

انفاس حمیہ

Check 1927

المعرف مکتوبات حضرت

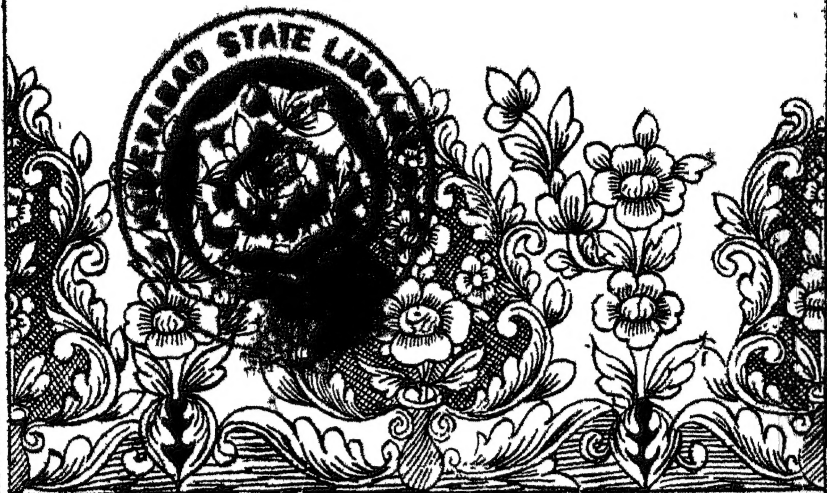
CHECKED

شاہ عبدالرحیم صبا

والکتاب فی التفسیر فی غایت اہم و متبرک کتاب فی تفسیر و کرامت کا مفاد و اثرات و اثرات

مطبع ایضاً مطبعہ سید علی شاہ

جلد حقوق کاپی رسم محفوظ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَحْمَدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَأَنَا الضَّالُّ الْمُسْتَقِيمُ - وَوَقَّعْنَا إِلَى مَعَاجِرِ النَّهْجِ الْقَوِيمِ -
وَالصَّلَاةِ وَالسَّلَامَ عَلَى رَسُوْلِهِ صَاحِبِ الْخَلْقِ الْعَظِيمِ وَآلِهِ وَأَصْحَابِهِ
الْهَادِيَةِ إِلَى النَّجِيِّ الْمَقِيْمِ

ابا بعد سبگوید بنده ضعیف و نحیف راجی الی رحمة الله اهل الله غفر الله له و لا ابائنا العظام و حسن
الیه و لو الیه الکرام که مسودات مکتوباتی ما که حضرت معارف و سگاه حقائق انبیاة مجمع
کلمات ظاهری و باطنی فیج مسکات سنات صوری و معنوی زبده مفسرین و قدوه محبین حقا
والدی حضرت شاه عبد الرحیم صاحب الشیطان جلال علی رؤس المستشرقین المریدین که بنام بعضی مریدان
خوش اعتقاد و خلفا کامل الشیاد تفرده کلک معنی سلاک فیض نور و فرهم می آورم و اوسط الله ان جزئی حق این معارف
سعادتی اندوخته چون نظر فیض حضرت ایشان ان اوراق که بدست این کسین سفیدان کثیرین تسجلان در افتاد و در
کتابی اهل لیل و نهار یاد ساخت و بتالیف آن باید پرداخت تا فائده آن اتم و القیه باشد پیش الامر العالی و باریک
از تزیین و بانها سحر حیمیه سوم گردانید و الله الموفق للتوفیق علیه توکلت الیه الینبئ بنیچه قال رسول الله صلی الله
علیه و آله و سلم لا یرحم الله من لا یرحم الناس ترجمه رحمت نمکند خدا تعالی بمرت خاص کامل خود کسی که رحمت نمکند
آو میان قال رسول الله صلی الله علیه و سلم لا یرحمون یرحم الله الرحمن الرحیم و امن فی الامراض یرحمکم

من فی السماء۔ ترجمہ رحمت و شفقت کنندگان بر خلق را رحمت میکند رحمان جل شانہ رحم
کنید کے را کہ در زمین است از آویان از نیکان و بدان و رحمت بر بدان آنت کہ ایشان را
از بدی بازدارید یا رحمت کنید برہ کہ قابل رحمت کند شمارا کہ در آسمان است ملک و قدرت
وے تخصیص آسمان بہت کمال وسعت و علو ارتفاع است یا مراد ملائکہ اند و رحمت کردن
ایشان و ما و اس متفقار و طلب دوست است از جناب حضرت عزت برائے رحم کنندگان یا مراد
حفظ ایشان است از موفیات از شدت عقوبت جن و انس آئے طالب قرب مولے و اے قاصد سعادت
دنیا و عقبہ شفقت بر عباد حق و رحمت بر خلق قادر مطلق خاصہ حضرت خداست و صنعتی است
صفات کاملہ انبیاء و اولیاء پس جد و جہد تا بر ہر نیک و بد چون آفتاب بتاب و بر سو خلق خلق
صبر کن و از رحمت و شفقت بر ایشان روئے متاب کلمات چند از اخلاق انبیاء مرتبہ بلند و اوصاف
اولیاء از جہد از گوش جان پاک نہ از گوش آب و خاک بشنو۔۔ شائد کہ بتخصیص تحقیق بدرقہ توفیق
از حسیض تقلید بذروہ تحقیق برسی و بحکم الدال علی الخیر کفاعدل این درویش دلریش قلیل البصا
عظیم البصا عتہ داخل این گردہ باشکوہ گردد و اللہ الموفق۔

در خبرست کہ در عالم غیب و ممکن بے رب خطاب ستطاب از جناب قدس مآب عیسیٰ علی نبیاء
علیہ الصلوٰۃ والسلام در رسید کہ اے عیسیٰ اگر خواہی کہ از اخلاق خاصان و اقرب مقربان ما باشی
بر تو باد کہ چہا کہ در لازم کنی۔ و باش شفق و ظلالی ما بچو آفتاب عالم کہ بر ہر نیک و بد بتابد نہ از تاب
نیک وے را افتخار نہ از تابش بد و برا عاج چون ترا منظور حسن ماست بانیک و بد خلق چہ کار
بدی را بدی سہل باش بخیر اگر مردی حسن لے من اس۔ و باش حلیم و نافع بچو آب کہ مے رود آبخا کہ
می برند اگر چہ وی را برزند و برزند و حیات بخش حیوانات و نباتات است و مطہر لوث نجاسات و مکروہات
و من الماء کل شیء۔ و باش چہوزمین کہ مردم بران گناہان میکنند و او فرونے رود و قاذو را
را بر وے مے افکنند و او بر شیرین میدہد تو نیز بر اشارات حسن معاملہ کن۔ و باش متواضع بچو
بوم دائم سرافکندہ و شب زندہ دارد و خبرست کہ موسے بن عمران علیہ الصلوٰۃ والسلام من الرحمان
بد رگاہ حضرت اکہ قاضی الحاجات مناجات کرد کہ یا عیسیٰ از چہ شایان رسالت و مکالمات خود گردانید
حضرت غر شانہ و عظیم برہاندہ فرمود کہ لے موسے یا دکن آن روز کہ گویند ان شعیب پیغمبر سچو انیدی
گویند سے بر مید خود ہم بسیار و دید و ترا ہم بسیار دہانید بعد از شفقت بسیار و محنت بہ شمار
آن را گرفتے خواستی کہ بعضا بر فی پس تو مرا یاد کردے و عصا از دست بنداختی ہر دو سر و آن

گرمی و برہم و چشم آن بوسہ وادی و گنتے صیب من نفس خود را بجانیدی و مرا ہم ایذا دادی
و و برابر دوش خود انداختہ بجایش آوردی پس بدان رحمت و شفقت کہ بر خلقت من کردی
مرتبہ رسالت و مکتبہ مکالمت تو عطا کردیم۔ در خبرست کہ پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم فرمود
کہ خیر الناس من ینفع الناس یعنی بہترین مردم کے ست کہ نفع رسانند مردم و فرمود علیہ
السلام من کان فی حاجتہ اخید کان اللہ فی حاجتہا بہر کہ باشد ساعتی در روان
کردن حاجت برادر مسلمان می باشد چنانکہ در روان کردن حاجت آن ساعی ہم در دنیا و
ہم در آخرت۔ پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم فرمود کہ دوزن بودند یکے صالحہ نیک کار و دوم
طالحہ بدکار زن صالحہ گرہ را در خانہ بستہ جائے رفت آن گرہ بیچ چیز بخوردن نیافت از خانہ
کرسنگی ہما بجا مرد و آن زن طالحہ در صبح اوقت گرہا را از رہے بر سر جائے رسید گئے را دید کہ از
غایت تشنگی زبان از دہان بر آوردہ گردچاہ مے گروید و نہا کہ بر سر سنگا بود مے پیسید۔ آن
زن را رحمت و شفقت غالب آمد و او در چاہ انداخت رسن را کوتاہ یافت موے سر خود بہرید
و تاقہ بجائے رسن ساخت آب بر آورد و لبیک داد بادشاہ بے نیاز و حضرت بی انہاز فرمود کہ
آن بدکردار را بہ شفقت کہ بر سنگ تشنہ کرد در بہشت بجائے آن زن نیک کار کردیم و زن نیک
را در دوزخ بجائے زن بدکردار در آوردیم آی برادر ازین حدیث غریب و قصہ عجیب عبرت در
عبرت مے آید و حیرت در حیرت مے افزاید کہ افعال آن بادشاہ بر حق و قادر مطلق معلی تعالی و
نیست و جزا و سزا مرہوط بمبادلہ و اعواض نہ خلقت الخلق الخیۃ و الخیالی و خلقت الخلق
لینار و لا بآلی۔ یعنی پیدا کردیم گرہ را در بہشت بے سابقہ عمل منہاک ندارم از کئے آنجا
و لہا کباب میگردند و جگر با پر آب ہوش مدہوش و عقل خراب و جانہا در اضطراب و لا یسئل عما
یفعل و لہم لیکن۔ شعر کس را نہ پرسد کہ باز پرسد ز کلال پد کہ بہر چہ می سازی و چون
میکنی : آخرین دارنار اگدا شتے است و بدایقا جزا یوستنی است پیراہن نفسانیت و نتیجہ
و انانہ منہ را صد چاک کن و دستار و کلاہ تکبر و تجبر و تہمت و ثنوت را از سر بیگن و از سر خود
تودہ خاک اعتماد از خود کردار برداری و نظر فی فضل و کرم غفار بکار مے تا توانی راستے بدلہا
و شفقت و رحمتی بخلق خدا برسان و خود را از ہستی موبہوم و صفات سیئات برہان آئی طاعت
موے بگر کہ از راحت رسانیدن حیوانے بہنمی را جنتی کرو و اگر از راحت رسانیدن انسان
حضرت رحمان ترا قہر بجمال با کمال خویش رسانند و سعید ایدی گردانند بعید نیست و از اذیتہ

و پیادہ کردی را را بے دوزخ و سابقہ عمل

حیوانے بہشتی دوزخی گشت از اذیت دے کہ حرم انوار حق تعالیٰ محل اسرار جل و علی ست
 باسفل سافلین او فتد چه دورست اعادنا اللہ من ذلک ولقد در قالہ ۵۰ اینجا فنون شیخ
 نیز زہد بہ نیم خس ۶۰ دل را بدست آرمین شش ہست و بس ۶۱ یعنی بیت آن ست کہ نزد مقرب
 کہ حسنات الابرار سکیات المقربین ست فنون شیخ حقیقی کہ کشف و کرامت و طے و طیران
 و تصرف بر آسمان و غیر ہاست مقدار نیم خس نیز زد و دل بدست آوردن ست کہ دل سلیم
 از غیر حق و صفات ذمیمہ است حاصل کرد آن و بدے سلیم کہ گنجینہ اسرار خداست و خزینہ انوار
 مولے ست راجح بر سان کہ مشرب مقربان و مذہب عاشقان ہمین ست نہ آنکہ تمنا ہر دل را
 بجا آوردن گو کہ تمنا در قتل و دزدی و خمر خوردن باشد خوش گفت آنکہ گفت رباعی دو راہ خدا
 دو کعبہ آمد منزل ۶۲ یک خانہ کعبہ ست و یک خانہ دل ۶۳ تا بتوانی زیارت دلہا کن ۶۴ کافرون
 زہرا کعبہ آمد یک دل ۶۵ و جبرست کہ پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم بایر زہا میگفت ہر حاجت کہ
 در بدن بگوئید من حاجت شمارا و اگر دادم ۶۶ و جبرست کہ دختر زانیہ آمد و گفت یا رسول اللہ امد
 من یا تو حاجتے دار و تراے طلبد فرمود کہ بہر کو چہ کہ مرا بخوای ہی ہر ۶۷ پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم
 فرمود کہ حق سبحانہ تعالیٰ را ہزار رحمت و شفقت ست یکجو رحمت را در تمامہ خلقت حیوانات چون
 و پری و بگری و بری نہادہ کہ با او مادر ہا بچہ ہا را شیر میدہند و دانہ میخورانند و تربیت میکنند
 و حیوان صاحب ستم ستم خود را از بچہ خلق میدارد کہ اید یا بچہ نہ رسد و نہ قصد و نود جزو رحمت
 حق تعالیٰ برائی عاصیان امت من نگاہداشتہ است تا بان رحمت ارحم الراحمین و اکرم الاکرمین
 کہ نہ گاران امت ما را بخو از و بے واسطہ دیگرے کار ایشان را ساز و پس اے طالب حق
 بحکم تخلقی یا خلوق اللہ سجد و جہد تمام خلق باین اخلاق خلق علیہ و انصاف باین صفت بنیہ
 باید کرد تا حضرت مولے و مبداء علی جل و علی مناسبت و مشابہت حاصل گردد و بہ نجات ابدی سعاد
 سرمدی واصل شود و کتب اخلاق آمدہ کہ شخصے بود کہ ہمیشہ قوت خود را از شکار کردے و معیشت
 روزگار خود را بہین حیالہ بسر بردے روزی لشکار رفت آہو را با بچہ دید اسپ را عقب آہو و بچہ اش
 بدوانید آہو قوی بردید و بچہ ضعیف مقید بقید وے گردید آن بچہ را دست پابستہ بر خاک زمین
 بستہ می برد ناگاہ آہو ریدہ از غلبہ محبت بچہ خود و دیدہ بادل بریان و چشم گریان نزد آن شخص آمد
 و از غایت محبت از ضرب و سیارت خود سترسید محبت آہو بدیل شکاری اثر کرد و بچہ را از قید برہانید
 و راحت بدل آہو رسانید آہو بزبان بیزبانی بدر گاہ حضرت آگہ اسند عادی حق آن شکاری کروے الفور

مستجاب شد با توفیق از عالم غیب و از پرده لاریب آواز داد که ای راحت رساننده دل خلق مرا
 ببرکت این راحت رسانیدن از امر تبه سلطنت دادیم در اندک زمانه آن مرد بادشاه گشت ای
 درویش از راحت رسانیدن حیوانی بدرجه سلطنت دنیوی رسید از راحت رسانیدن انسان اگر
 بدرجه سلطنت اخروی و قرب حضرت محمد مصطفی برسی عجب و بعید نیست مروی است که در وقت
 خلافت حضرت ابوبکر صدیق زلزله بود و ضعیف از کار مانده از ضعف در گوشه افتاد و هیچ کس
 نداشت که خدمت وی کند و رحمت وی گشت امیر المؤمنین عمر رضی الله عنه هر شبی در کلبه او
 بیامد و جاروب زد و آب آوردی و آتش کردی و هر حاجتی که زوال داشتی همیای فرمودی
 شبی عمر بر سم قدیم بیامد و در نزد زوال رفت زلال گفت تو کیستی گفت عمر - آمده ام تا حاجت ترا همیای
 کنم زلال گفت پیش از تو پیرای بیامده و همه همیای کرده رفت عمر باز گشت چند شب متواتر آمد و
 زلال همان جواب گفت - عمر در تعجب شد که آن پیر که خواهد بود شبی حضرت عمر کین کرد تا در پای پیر
 پیر را چون نگاه کرد ابوبکر صدیق بود رضی الله عنه سپس عمر رضی الله عنه گفت که من حسد نکرده ام
 ترا ای ابوبکر آنچه دریافتی سابق این خیرات - آورده اند که سلطان اولیا بایزید سلطانی رحمة الله علیه
 در شهر بیهان رفته بود آنجا رحمتی شد چته تدوی تخم معصفر خرید از آن نخستی بخورد و آنچه باقی ماند
 گوشه دستار بسته در شهر بسطام آمد چون در خانه رسید آنرا گشت دیان آن تخمها مورچیان
 گفت این مورچیان غیب است باز بیهان برم - سفر کرد و وزیرای یک مورچیه در شهر بیهان آمد
 در مقامات مذکور است که بقبله اولیا و کعبه اصفیا مقتدای اهل صفا با دوی طالبان راه خدا میروند
 رب الارباب قطب الاقطاب صاحب طریقه علیه حضرت خواجه بهار الدین نقشبندی قدس
 سره مجذوب صاحب تصرف ملاقات کرد ای خواجا اگر خواهی که راه باطن را بر تو بگشایم راه
 راه خلق را از حش و خاشاک و نجاسات و ملوثات پاک کن حضرت خواجه با اشارت آن مجذوب
 محبوب نامت هفت سال علی سائر الاحوال کوچه و بازار باران از نجاسات و ملوثات بالمع وجود
 پاک می ساخت بعد از مدت هفت سال آن مجذوب مرغوب با خواجه ملاقات کرد و گفت ای
 خواجه اگر قرب خدا میخواهی خدمت خلق بے تفرقه کن یعنی صلاح باشد یا طالح فاسق شود یا فاجر
 انسان باشد خواه حیوان و خوش باشد یا بیور همه را خدمت الله میکنی حضرت خواجه مقتضای امر
 مجذوب خدمت خلق بجای آورد روزی بیرون شهر میرفت ماده سگ در گور که نه بچه با داده
 بود تشنگی و گرسنگی بر آن ماده سگ غلبه کرد و شیرینه داشت که بچه ها بخورند

ماده سگ از راه شفقت از بچه پاچه اندیشد و بچه پاشور و غوغا میکردند حضرت خواجه بفرست گویا
 دانست که ماده سگ از تشنگی و گرسنگی مشیره ندارد که بچه پاچه حضرت خواجه در شهر آمد و فرودگان
 حسن نان نوائی آمده گفت که این خرقه مرا بگیر و چند نان و کباب بده حسن نان نوائی گفت ای
 درویش اگر گرسنه هر قدر که توانی بخور و اگر جائے تعش داری چنانچه کار جوانان است هرگز
 نان مرا مبر تا من گنهگار نگردم و تو آثم نه شوی - حضرت خواجه فرمود که ترا بپای نان میدهم ترا
 باین گفتگو چه کار حسن گفت که من بپای نمی گیرم را بنگان میدهم الفقه حضرت خواجه آورد
 پیر از آب و چند نان و کباب گرفته بیرون شهر برد و حسن از راه سوار الظن و تحبس عقب خواجه
 پنهان میرفت حضرت خواجه آورد آب و نان و کباب پیش ماده سگ نهاد و دوست بسته
 با ادب ایستاده ماند ماده سگ نان و آب بخورد و غلطان شد و دست و پای بسوی آسمان
 کرد به زبانے که داشت است دعا کرد حسن گفت که من چه چشم خود دیدم که انوار شمار از شفقت
 آسمان به عنایت حضرت رحمان بر حضرت خواجه قطب زمین و زمان ریزان و افشان بود و از
 عرش تا به فرش حضرت خواجه را منکشف شد و من سر خود را بر قدم خواجه نهادم و عذر سوار الظن
 خود را خواستم و استدعا بیتی و اذات کردم حضرت خواجه فرمودند که چون ز نام هدایت بدست
 من عنایت کنند اول از مردان بن تو باشی - مروی است که امیر المومنین علی کرم الله وجهه برای
 میرفت زیر پای مبارک او مورچه را پانگالی و ملائے حامل شد به زبان نیاز به درگاه بی نیاز عزرا
 داد خواه شد و از شوق دروئے نالید و هر دو دست می مالید و می گفت خداوند ادر تمام عمر خود یک
 نفس غفلت نورزیده ام و یک دم عذاب مفارقت از ذکر تو نه دیدم ام مرا معذور دار که از در بیگناهی
 شده ام حق تعالی فرمود اے مورچه روز بازخواست از علی حق ترا در خواست کنم باز به جناب تقدیر
 مآب عرض نیاز کرد که خداوند از علی خطا پیاپی بر من افتاد نه عدا امید دارم که خطا ئے علی را عطا
 فرمائی - آنحضرت صلی الله علیه وسلم حضرت علی را در خواب فرمودند که ای علی چرا بر زمین باهوش
 نه نهادی اگر شفاعت آن مورچه نبودے در مهلکه مے افتادے کارے بناید کرد که بعد از آن
 محتاج به عذر و شفاعت شوی آئے برادران اهل وفا و مخلصان با صفا قصه عجیب که نصیب
 و حصه این غریب است از گوش جان و از حسن ایقان بشنوید که روزے در کوچ از کوچهای
 شهر اکبر آباد مے رفتم در وقت غلبه سرازیر بارش وافر گل و لاله متکاثر گشته سگ بچه دران
 گل دلائے غرق شده و در مانده ناله بار و نعره های بسیار و فریاد های بیشمار میکرد و در باب

فریاد سری اور سختے و شفقے مبذول داشتیم و عنقریب این واقعه در ہمان کوچہ با قلق واضطرار
در مشاہدہ زلف پر نیچ قراب معشوق حقیقی و محبوب تحقیقی چنانچہ ایباب ذوق و سوا جید و اصحاب
شوق و توحید را می باشد باحیرت و حیرانی و باتمام درد سر گردانی اگر براہ عشق رسیدہ و فراق
محبت چشین میدانے میرستم ناگاہ از طرف دیگر کوچہ سکے را دیدم کہ بہ طرف من می آید درین
کوچہ کل ولایے بسیار بود از خوف انتشار افتاتر رسیدم کہ پانچہا پنجس شوند در رفتن مسرت
و مساقبت کردم ہر چند جہد نمودم سگ بجائے کہ لائے بیار بود برابر بن رسید و بامن بزبان
فصیح و کلام ملیح گفت کہ پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم فرمود کہ حق جل و علوی فرماید ان اللہ حرم علی
نفسہ الظلم یا عباد فلا تطالوا۔ یعنی سبجانہ تعالیٰ می فرماید کہ اللہ تعالیٰ حرام کرد
ظلم بر ذات پاک خود پس ای بندگان بن بایکدی گریزم نکلید پس تو چرا ظلم و تعدی کردی کہ شارع
عام برای مروت تمام خندگان است خواہ انسان باشد خواہ حیوان و مساقبت بمن ظلم است
در جوابش گفتم برائے خوف بخش شدن پارچہ قصد مساقبت کردم طہارت جامہ شرط جواز صلوتہ
است۔ سگ مرا جواب داد کہ اگر پارچہ بخش گشتی بسا بہر شستن پاک شدی و نجاست کبر و فخر
اگر از ہفت دریاشویی ہرگز پاک نہ شو۔ اگر در پیش از راہ کبر برسگ فقر کند با و مصاحبت
اہل حق را با عزیزیت پیش او متواضع ایتادم و گفتم کہ اگر صورت از من کبر و نخوت ظاہر گشتہ
کنون حقیقتاً و معناً پیش تو بہر اعزاز و شکست افتادم باز سگ بمن گفت کہ شیوہ اہل حق
ایشان نہ اختیار طرف خشک را برائے خود دوشسته و طرف لائے برائے من گذار شستہ تصوف
نہ آن ست کہ تو کردی۔ راہ اولیانہ آن ست کہ توسپ ودہ سع۔ شمرمت بادا ہزار شمرمت بادا
این فقیر بہر ارشاد مندگی و سراغ اندگی بطرف لائے بود و بدخشوع و خضوع ایتادم و طرف
خشک بان سگ گذاشتم سگ باز ہی گفت کہ باین عقل ضعیف و ادراک نحیف حق تعالیٰ جلالت
را نمیتوان دریافت طالب کامل حق آنست کہ اوراول داننا باشد و اوسط آنست کہ اوراجشم
بینا باشد و اوسے آنست کہ اورا گوش شنوا باشد و اگر از بینہا هیچ کدام نباشد ویرا باید کہ طریقہ
ابرار کہ عباد و وزہاد و اتقیا و اصفیار انداختار کند و بہ طریق صوفیہ مقربین کہ لا فرق بینی و متم
در شان ایشان ست والفقراء الذللهم فهو الله ایشان راشان ست و مخلقا با خلاق الله
نشان ست نہ دراید۔ العاقل تکفیر الاشارة والجاهل لا تغنیہ العبارة۔
وهو معكم ايما كنتم ونحن اقرب اليكم حصل الوريد۔ وجود خود را با او

[illegible]

مقام قرب و معیت از ساکنان این طائفه که حاصل ست پائے عقل و علم در این میدان بے
پایان لنگ و گوش هوش و رادراک اسرارین موطن کرونگ و لنگ بصیرت و بصیرتی علما و ظواهر را در
نظاره انوار این جمال بجز از غمی هیچ واصل نه و عقل عظمی را غیر از جهل هیچ حاصل نه و این معیت
در نیاید عقل و هوش و زین معیت دم فزین نشین هوش و حصول این قرب و معیت
ثمره قرب نوافل ست طائفه ثالثه را چون جذباتی دریا بد حکم جَلِّ بَمَنْ جَلَّ بَاتِ اللَّهُ
خیر من عبادة الثقلین به سابقه عمل رفع حجب ظلمات و نورانی شود و بمنابده مرتبه
احدیت ذات مشرف گردد و همه علوم مضحل و تمام رسوم باطل شود و حدود متلاشی تعریف و تمییز
لاشع گردد و حقیقت لیکن الْمَلِكُ الْيَوْمَ لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ هویدا و سه کل شیء هَا لَكَ
الوجه و نور هو لا کُلُّ وَاخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ پیدا گردد و هستی موهوم بهستی
موهوب مبدل شود و موج بحرین الملک برآید ناگاه و غرق گردند دران بحر چه درویش و
چه شاه و خرمین هستی موهوم چنان مے سوزند آتش عشق که نه دانه بماند نه کاه و حقیقت
لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ و حقیقت توحید و نه نماید و بکنه انا من اهو و من اهو انا و بقول
شیرین میدان حقیقت و شاه شکر مبارز معرفت و طریقت حضرت علی کرم الله وجهه قَدْ أُنِيتُ
شَيْئًا الْأَوَّلَ أُنِيتُ اللَّهُ مُتَصِفٌ كَرُودِ جُونِ ابْنِ مَرْتَبَةٍ عَلِيًّا حَالِ شَيْءٍ حَقِيقَةٍ اِيْمَانٍ وَ كُنْهُ اَطْمِئْنَانٍ اِل
کرد بر و نصف دائره ولایت و نیمه راه اسلام را قطع کرد و باقی اکثر ماقطع و طوع در این مقام
و اصل آگاه چنان خوراک کند که هر چند خوراج وید حق را یابد و چون ممکن گرد اسکان بر فشانند
بجز واجب در و چیز نماند و رباعی روزان تبو بودم و منید انتم و شب با تو غنوم و
منید انتم و من برده بدم و دوش که من جمله منم و من جمله تو بودم و منید انتم و روزی
شخصه بر دروازه سلطان العارفين با نیزید بطامه قدس الله سره اتسامه آواز داد این
ابو نیزید سلطان و جوابش گفت ذَهَبَ الْكُؤُوبُ فِي الدَّاهِيَيْنِ فِي اللَّهِ يَخْصُ شَخْصٌ سَرُودُ
گفت با نیزید کجاست فرمودند که با نیزید رفت و گم شد با جماعت که در حق سبحانه گم شدند و تا ابد
الآباد رجوع بوجود بشریت خود نگذرد برادر اول یافت ست بعد از نیافت در آخر کار نیافت
ست چنانچه بصیرت طائفه اولی را در معرفت حالت طائفه ثانیه بجز از انعمی حاصل نه طائفه
ثانیه را در معرفت حالت این طائفه علیه بحر جهل و غمی نصیبه نیست اے سالک آگاه اوصو
بهذه الحکالات شریفیه و المقادیر العجیبه ممکن را واجب نمیکرد و واجب را ممکن

نمی سازد الحق حق و العبد عبد قال الغوث الاعظم کل حقیقتة حرة الشریعة
 فهو لحد ویرنگ قدر نظم ممکن زنگنه عدم ناکشیده زخت : واجب بجلوه گاه عیان
 تانها ده گام : در حیرتم که این همه نقش و نگار چیست : بر لوح صورت آمده شهود خاص عام :
 هر یک نهفته لیک ز مرآت آن و گریه برداشته ز جلوه احکام خویش کام : باده نهان و جار
 نهان آمده پدید : در جام عکس باده و در باده عکس جام : گوید آنکس دین مقام حصول
 که تجلی نماند حصول : و حصول این مرتبه ثمره قرب فرایض است - طائفه رابعه که وصول ایشان
 از راه اصطفا و اجتناب و تدبیر است از احوال ایشان چگونگی و چه نویسم آنجا عبارات
 خفیه و اشارات فیهی است بیان در آنجا عین شتار است علم آنجا عین جبل است قال الغوث الاعظم
 سألت عن السرب ما علمه العلم قال السرب جبل العلم - ای برادر چون عالم نماند علم
 از کجا ماند آنجا همه عرفت بلی برینی است نظم قرب حق یا بنده دور است از قیاس :
 بر قیاس خویش آنرا اساس : قرب نه بالا و پستی رفتن است : قرب حق از قیدستی رفتن است
 سخن از قرب گفت من جبل الورد : تو فکند تیر فکرت رابعه : این محبت را نباید عقل و هوش :
 زین محبت دم مزین نبشین نموش : قال الغوث الاعظم من اراد ان یبین الحی
 بالمقال فقد كفر اے برادر احض خواص اولیا را ازین مقام بهره نیست و بجز از اعمی و جهل
 هیچ نصیته نه زیرا چه این مقام قرب و محبت خاص مقام انبیا و رسل است مگر بعضی اولیا را که
 بتسبیح حضرت نبوت علی مصدرها الصلوة والسلام و اصل گشته باشند که بصیر اولیا در انوار
 این قرب و محبت منتفی میگردد چنانچه بصیر و برق خاطف ستر می شود اے برادر بدان
 باین مرتبه علیای عنایات از لای نیست ذلک فضل الله یؤتی من یشاء والله یختص
 برحمته من یشاء و حصول این مرتبه علیا ثمره بین القربین المذكورین است که اعتدال از
 خاصه آنحضرت صلی الله علیه وسلم و انبیا و رسل و بعضی اولیا را بقدر استعداد آن هم بهره و
 نصیب است - اے سالک آگاه باش و علم و وصل کمال این راه عشق است و بس فتشال
 الله کما عشقه و محبت حتی سز قنا الله ایانا و ایاکم عجايب اسرار و غرائب
 تجلیاته و انوار کلامه کلام مشنوی المولوی المعنوی : شاد باش اے
 عشق خوش سودا اے ما اے طیب حبله ملتها اے ما ملت عاشق ز ملتها جداست : عاشق
 را از مذهب و ملت جداست : آنکه عاشق نیست او در آب در صورت خود بیندای صاحب نظم :

صورت عاشق چو شد فانی از وی پس در آب اکنون گرا بیند بگونه عاشقان راشد مدرس
 حسن دوست : دفتر و درس همه شان روئے اوست : آتش از عشق در جان بر فروز
 برسد فکر و عبادت را بسوزد : آن طرف که عشق می افروزد در وی بوضیفه شافی درسی نگرود
 عشق آن شعله است که چون بر فروخت : هر چه خبر معشوق باقی جمله سوخت : مانند الله
 باقی جمله رفت : شاد باش ای عشق شکر است سوز رفت : در گویم عقل با را بر درود :
 در نویسم بس قلبها بشکند : بعد ازین اگر شرح گویم ای کجاست : زانکه شرح او را ای کجاست :
 در نیاید حال خسته هیچ خام : پس سخن کوتاه باید والسلام

چون ساکب در شغل خود را فانیست و علم فنا خویش در مشاهده و آمد و اصلا از وجود او علم
 او نشان نماند صاحبان این طریقت این را فنا میگویند و چون علم فنا هم بیکه رفت که علم العلم
 هیچ نماند آن بر افعال فنا گویند و فنا را تم خوانند و نزد من آنست که چون از کثرت ذکر این حالت
 بر اینکس روئے دهد و خیال این فنا مدام محفوظ بماند تا که ملکه گردد که وجود و هوش و گوش و
 و عقل و فهم بر آن کس متکشف گردد که من تمام فانی ام به نسبت خود که در من هرگز بقائیت
 و این علم من گردد و ذرایل نشود چه هیچ حرکت و سکون از خود و از غیر خود نیاید مگر از خدا جل جلاله
 پس هر این کس فنا را تم آدمی عرف نفس بالفنا و چون خود را مع تمام مخلوقات عدم محض
 وید و فنا مطلق شناخت و حق تحقیق خود بیکه دریافت نه بد یافت خود بلکه به علم پروردگار
 خود جل جلاله فنا تمام شد و بازلان وجود و موهوب خود را تملک بقیومیت حق قائم دانست که
 که در هر آن قائم مطلق و موجود و حق را موجود و قائم میدارد و مدام مدد وجود از آن طرف چنان
 خفیه را از روغن تازه در چراغ مدد میرسد که باو قائم و من جمله مخلوقات بدین دستور پس
 درین مقام خوف و رجا بیکه از غیر حق بر خاست - حقیقت فنا و بقا را این کس را متکشف شد
 پس در هر آن فنا و بقا در یک ذات واحد بر تبه کمال آمد پس در هر آن که فناست بقا هم با
 اوست مقام فنا فی الله و مقام بقا بالله همین جا اتمام یافت و السلام علی رسول الله و آله و صحبه
 و تابعیه - ذات حق سبحانند تعالی من حیث هی شجر و لا عن الا سماء و الصفا
 و النسب و الاعتبار - مدبرک و مضموم و مشهور و معلوم یکجیس نتواند شد
 و محکوم علیه هیچ چکے نیگردد و لیکن باعتبار التحلیات و النسب و الاعتبار
 علی قدر الطافه البشریه و الاستعدادات معلوم و مشهور میگردد و ان حقیقت

مختلفہ و محل تجلیات متنوع ظہور سے یا بدست حق باہر کیے خطبے و حقے است بہ معاد و تبدل
ہر یک ز اسے ست بہ بدان اسم اند موجودات قائم بہ وزان اسم اند در تسبیح و تحمید
بید رہر یکے را مصدر سے شذو بوقت بازگشتن چون دے شد بہ از ان در کا ماول ہم بد
اگرچہ در معاش او در پید شد بہ و تجلیات حق سبحانہ دو قسم ست جلالی و جمالی۔ جلالی چون
اعدام و کفر و شرک و ضلالت و اضلال و اہلاک مطلق و استیلا حق و اعوجاج از ہم قوم
و انحراف از صراط مستقیم و این امور را شارح بشیطان نسبت فرمود و مظهر اتم و مجلا
اکمال این اشیاء البلیس آمد و اعوان و تابع او و لہذا ہر چیزے کہ ازین امور یافتہ شود ان
صفت را اضافہ بشیطان کنند و نیز حدیث **اِنَّ اللّٰهَ تَعَالٰی سَبْعِیْنَ اَلْفَ حِجَابٍ مِنْ نُوْرِ**
و ظِلْمَتِهِ مشعر آن ست کہ ہر چہ نورانی ست چون ایجاد و اظہار و لطف و رحمت و علم و فہم
و اتوال و مقامات و معارف و اخلاق حمیدہ ہمہ جملے و رحمانے اند و ہر چہ ظلماتے است
چون اعدام و بطون و فقر و جلال و جہل و گمان و خطا و تلبیان و رسوم و عادات
و جملہ اخلاق ذمیمہ جملے و شیطانے اند **یٰۤاَیُّهَا الَّذِیْنَ اٰمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقْوٰہِ**
لَعَلَّکُمْ تُفْلِحُوْنَ **لَیْسَ لِلّٰهِ اَلْحُجْمُ اِلَیْہِ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِیْنَ** **وَالصَّلٰوۃُ عَلٰی سُلٰلِہِ**
وَآلِہِ اَچْہَبِیْنَ۔ ابابعد ابلغ سلام محبت النیام از درویش و الرشید عبد الرحیم جناب
فضائل و فواضل تآب کمالات اکتساب مرکز ولایت مخزن ارشاد و ہدایت اخوے اعزے
شیخ محمد زاد اللہ العزت و ابجد۔ واضح آنکہ ہر درد و غم و عشق و ہوس را ندہند بہ ماولے
سمندرے مگس را ندہند بہ ہم مورچہ را ملک سلیمان ندہند بہ غر و شرف شاہ حسن ندہند
طایبان حق ہستی و ارند کہ بگوین سر فرو نیارند **اَلْحَبۃُ سَیِّئُۃٌ اَلْعٰرِفِیْنَ اَیُّ یَدٍ وُضِعَ**
اَلْاَمۃُ اَنَّ الدِّیۡنَ اَیُّ یَدٍ وُضِعَ **مَعَرَفَتِ کَمَالِہِ**۔ اگر وعدہ دیدار جمال یار در
بہشت نبودے ہرگز ذکر بہشت از زبان ایشان کہے نشیدے و دوزخ چون حالے از
جمال ست بنا بر ان موضع قہر و جلال ست و از نیجا تر دوار رسول مقبول علیہ و علی آلہ
التحیات و التسلیمات **اللّٰہُمَّ اِنَّا نَسْأَلُکَ اَلْحَبۃَ** و نعوذ بک من الذاریہ اگر دو حقیقت
رضامنندے حق جل شانہ از مستندی بہمان و غضب از مستندی عنہا ہویدا گردد و انجہ از
سلطان عارفان پیشوائے عاشقان بانیہ یل سبطائے قدس سترہ السامے منقول ست
کہ اگر ہر زبان او ذکر و نیار فتنے و ضو ساختے و اگر ذکر بہشت و نعیم حقیر فتنے و غل کرے

انا لکھ دینا جہت است بذکر او وضو اوی و عجبے جائے قضائے شہوت است بذکر غسل
 اصرے پس از جہت ارشاد طالبان و امداد سالکان است کہ زہار آہنار الزا اہم مطلوب
 و محبوب خود سازند و ذکر آہنار اور دل نگارند و ذکر آہنار بر زبان پیارند و اگر سہواً ذکر گرد
 تبویہ و استغفار تعمیل نمایند وضو و غسل از ہمازم کمال توہم استغفار دانند۔ اے برابر
 قصہ مردان و دیگر و مخدشان و متونشان و دیگر قال علیہ الصلوٰۃ والسلام طالب الدین
 مؤمن و طالب العقبیٰ مذکور و ایضاً قال علیہ الصلوٰۃ والسلام اہل الدین
 حرام علی اہل الآخرۃ و الآخرۃ حرام علی اہل الدین و کذا یحرم علی اہل اللہ
 ۱۔ تو و طوے و اوقات یاریہ فکر ہر کس بقدر عہت اوست ۲۔ قیمتہ المزمہ ہر جہ
 مقصود است معبودت ۳۔ گر گل گذرد بخاطر گل باشی ۴۔ در بلبل بقرار بلبل باشی ۵۔
 ہمت عوام کا لانعام ہمہ پوست و ہمت صالحان و عابدان ہمہ ازوست و ہمت عاشقان و
 عارفان ہمہ اوست ۶۔ نیست بر لوح و لہ جز الف قاست یاریہ چلیم حرفیہ گویا دوا و ستاد ۷۔
 اہل الدین فی نیران مبین و اہل الآخرۃ فی ظہران مبین و اہل الحجۃ و العرفان
 فی شہود و عیان مبین لولا الحق الخیرت الدین۔ منقول است و اہل انجمنہ کہہا کلام
 مقبول است۔ حق شان حیت مزخرفات فانی را و مہوات آنے را بر غیم مقیم ایدے
 سرمدے ایتار کردن و بلہ شان حیت از قصور نہت حور و قصور اختیار نمودن و از حققت
 و بیان طلب بستان کردن و از طلب کمال و جمال حضرت حق باز ماندن کا عیب و ایا
 اولی الاکابر و تفکر و یا اولی الاکابر مشعر۔ سوف تری اذا انکشف
 الغبار ۲۔ افرس حقبت مرحلت ادھما ۳۔ یہ دانی جو روشن شود این غبار
 کہ بر لاشہ یا بر اسے سوارۃ اللہ ما قطع عنی ما یقطعنی عنک و خلاصان عن
 الملامی و امرنا حقائق الاشیاء کہما ہی پس دل و زبان را از ذکر دنیا و عجبے باز دایم
 دروے حقیقت کار آریم مہربان آد و مہربان در گاہ در طے مقامات عالیات بند نشوند و باوقات
 در مقامات خرسند نگر دو و سلوک اجماعے را پس بند نہ کنند تا اول حق مقام فرو تر نکلند و جو
 بمقام برتر نہ نمایند

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ اَحمَد لله والصلوٰۃ والسلام علی سولہ محمد وآلہ جمعین
 انا بعد از فقیر حبیب الرحیم بعد از سلام خیر انجام بخدمت آن عاشق آلہ و عارف اسرار در گاہ مینا

شیخ مجتبی و اضحی آنکه عمر عزیز را بجز اعمال صرف باید نمود تا در آخرت خاست شود اگر چه هیچ
 حسنات حسنه اند لیکن حکم حسنات که لا یزال سیمات المقربین حکم دیگر دارند لا یعرف الا
 العارفون والعاشقون ولم یعرفه العلماء الکاملون سلطان العارفین باینکه
 گفت توبه الناس عن الذنوب وتوبتی عن قول لا اله الا الله وصطفی صلی الله
 علیه وسلم فرمود افضل ما قلت انا والنبیون من قبله لا اله الا الله کس ندانند که باینکه
 قدس سوره محافت کرده است آن لا اله الا الله نیز زبان است نه بل لا اله الا
 الله گفتن دیگرست و لا اله الا الله دانستن دیگرست و لا اله الا الله شدن دیگرست -
 پس توبه سلطان العارفین از درجه عوام اینست که مرتبه اول است فافهم انما یخضع مانه شرف
 در اثبات است و حکم عشق ناز فی القلوب یحرق ماسوی المحبوب والمحدث اذ اقرب
 بالقدیر لم یبق چندان باید سوخت که عاشق سوخته گردد چون عاشق سوخته شد بعضی
 مظهر عشق می ماند و در بعضی معشوق مازایت شبیه الا و رایت الله شمر اول است -
 چون از تو بجز عشق نجومی بجهان بی خوابی تو صیال جو و خوابی بجهان بی بصران و صیال
 تو مرشد کیسان بی عشق تو بودم ندار دستان بی بنی از تانے ست علی اختلاف
 الاستعدادات اختلاف الحوادث درس و تدریس بی حضوری لقا فیه ربانی است
 و تضحیح وقت و انجم در سینه است درسی نه اما افراق بنیاد الاقران ثم الاقران دوام شهود
 و حضور و انصب العین دارند و در هر چه مشغول باشند عین وصل است و اگر شهود و
 حضور مشغولی بصلوة و تلاوت اند عین و بال سه سر رشته دولت ای برادر کیف
 این عمر گرامی بخیارت گذارت دائم همه جا با همه کس و همه کاره میدار نهفته چشم دل
 جانب یاری قل الله ثم ذلک الله الله الله میان محمد معظم را معلوم آنکه غفلت
 ولو کان ساعته کفرست مسلمان باید زیست بی یاد خدا زیستن بصورت مرگ است بلکه
 بدتر از مرگ و میان دلداری یک راجه نویسم که خود و انا و فحیده اند آنچه احسن و اهم باشد
 مشغول باشند و دیگر نوشته بودند که کتاب می نوشته باشند محمد و ما چون فرصت کم است
 نوشتن میسر نمی آید باین هم هر چه شما بنویسند در باب او حله و جوابی و شرحی نوشته
 خواهد شد و بی سائل میسر نمی آید امام شافعی رضی الله عنه فرمود علم عالمین
 نمیرسد و تمام علم من باین سئله صوفیه نمیرسد الوقت سیف قاطع فعلیک الوقت

شیخ تائب حقائق و معرفت الکتاب برادر شیخ محمد و شیخ معظم و ولد ابریک از درویش
 و ارش بعد از سلام خیر انجام واضح آنکه آنوقت سیف قاطع پس لاجرا سعی تمام در حصول آگاهی
 دوام باید کرد که سعادت در عبادت و شقاوت در فراغت التصوف کلمه جمل لا یختلط
 فیہ ہزل کان رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم دائم الفکر متواصل الخزن - ہر چه
 از حق باز دارد و از خود باز دارد ما شغلت عن الحق فهو ضلالت و دنیا ک - چیت دنیا
 از خدا غافل شدن : نے قماش و نقرہ و فرزند و زن : بمطالعہ کتاب و مذاکرہ علم چندان توکل
 کنند کہ داخل در العلم حجاب الہ کبر گردد و باید کہ چنان کنند کہ واصل العلم رفع حجاب گردد
 علم حق در علم صوفیہ کم شود : این مثل کے باور مردم شود : وصیت بزرگانست کن طالب
 الاستقامت ولا تکن طالب الکرامت اوقات عزیز را مستقیم شمار و انفس خود را بے
 آگاہی گذار کن للہ والا فلا تکن باید کہ دراز دیا کیفیت و کیت نسبت کوشش کنند
 ۵ تو ز خود کم شو کہ توحید این بود : کم شدن کم کن کہ تفرید این بود : سأل الغوث الاعظم
 عن الرب عن علمه فاجاب اللہ تعالیٰ **حبل العلم** - قائم - چنان باشی کہ خود را غفلت
 بر آری و دیگران را نیز بحکم آیتہ کریمہ فاستقم كما امرت و من تاب معك - اللہ - اللہ - اللہ
 و ليس في الوجود سوى الله - ع - قلم انبیا رسید و سر شکست : : : : :
 حامل و مصلیاً و مسلماً - اما بعد از احترام العباد و عبد الرحیم بعد از سلام خیر انجام محبت واضح
 آنکہ اے برادر کار عاشق سوز دوام و ساز تمام ست و شیوہ معشوق کرشمہ و ناز است و طریقہ
 عاشق ہمیشہ عجز و نیاز زود و دین ہمہ پیران رہ را بہ محاسنہا بخون دل خضاب است :
 ہمہ مردان درین رہ زین مصیبت : حکمران نشند و دلہا کباب ست : فرض عشاق ست
 توجہ دوام و ہر چه آن حضرت وے را باز دارد بروے حرام ۵ کل نوم علی الحب حرام
 قال علیہ الصلوٰۃ والسلام من شغلت عن الحق فهو دنیاک و صنوک ازان لا ابلے
 یعنی عارف شبلی پرسیدند کہ ما صفتہ العارف قال ہم یکیمہ عجمی - قول حبیب الشی
 یعی و یصم مویدا این ست ای برادر چون لا اله الا اللہ را ہمندی و کل فحی ہا لک الا
 وجہہ را دانستی ستر ما را ایت شیعہ اکلا و را ایت اللہ فیہ را معلوم کردے پس ہر چه روی
 آری بحق روے آوردہ باشی ہر چه بینی حق را بینی ہر چه شنوی حق را شنوی ۵ این ست
 کمال مرد و راہ خدایہ در ہر چہ نظر کند خدا را بیند : اے برادر زہد تقوی مرتبہ علیاست اما

عشق مرتبه دیگرست در قول حق سبحانه جل شانه یا ایها الذین آمنوا بالله ورسوله رفی است
 و در قول صحابه نومن ساعته ترب است که اهل ظاهر چه دانند هر که او چون پوسف گم گزینست
 اگر چایمان آورد آورد نیست یت آنکه هر که لا اله الا الله بدل گفت شرف ایمان حق شرف شد بهیهات
 یون بعید بهیهات - قول سبحانه وما یؤمن اکثرهم بالله الا وهن مشرکون و قول علیه
 السلام اهل لا اله الا الله کثیرون والمؤمنون قلیلون وال بریطی است که اهل دل دانند
 محبوبان آب و گل یت جو نسبتی توشد محقق یت خیز و همه نعره انا حق یت اینجاست نهایت طریقت
 اینست خلاصه حقیقت یت واصلان بان رتبه کمال دمی نیاسودند هر نفس را نفس والباقی شمارند
 و آن خود را آن مرگ انگارند مجاهدان چون از کلفت رسته اند مشاهده یافته اند هر چه کند با کلفت
 کنند نه یکلفت قاهر رسول الله صلی الله علیه وسلم حتی یومرمت قد ما صحابه عرض
 کردند که در شان تولى خفض لك الله ما تقدم من ذنبك وما تلحق وارد شده است چرا
 تعب می کشی فرمود افلا اکون عبد الشکور خواب و بیداری یکسان باید کرد تا مرتبه حیات قلب
 میسر شود یت پندار که مهربت از دل عاشق رود هرگز یت جو میر و مبتلا میر و جو خیز و مبتلا خیز و
 میر بهولا استفسار ماندن و کیفیت سلوک کرده بود گفتم در حق ماندن کن فی الناس کاحد
 من الناس و کیفیت سلوک رجال لا تملیهم تجارتة ولا بیع عن ذکر الله اظهر زیادتى
 استعداد نمود و طلب اذن تجرید نمود و گفتم که یک حرف میگویم و این اختیار شماست این کار
 مصلحت نیست هم رند عالم سوز را با مصلحت مبنی چه کار یت همه اختیار دارد هوس دیگر و عاشقی
 دیگرست - الحذر الحذر با بین المار والمدر

سبحان خالق که صفاتش زکریا یت بر خاک حجر می قلند عقل انبیا یت گرسد هزار سال به کائنات خلق
 فکر می کنند در صفت غرت خدا یت آخر بجز معترف آیند کای آله یت دانشند که هیچ ندانسته ایم یا یت
 والصلوة علی المظهر الا تم والا کمل بحلله الاحسن والجمیل محمد الی محمول
 و علی آله و اصحابه الا کمل - اما بعد - از درویش و دریش عبد الرحیم این کلمات کتاب
 ولایت تاب علم فروغ و اصول ماهر طریق اصال و وصول اعنی برادر م میان شیخ محمد عبد از
 سلام خیل انجام مطالعه نمایند برادر مرا هم توجیه قلب اهل قلب توحید است قال علی صبی
 الله عنه الا خلاص فی التوحید هو سلب الصفات واستقاط النیب والا خلاصات
 نکته در اثبات اسم ذات بعد از نفی بهین است عمره صرف باید کرد و سعی بلیغ باید نمود که نفی

ہر معلومے و مہوہے باید کرد و اثبات مجهول باید نمود کہ کار مقرر بان ہمین ست حسنات
الابرار سیات المقرین سر آفاقے و انفسے کار بتدیان ست و متوسطان عالی ہمتی را ازین
ہر دو گذشتن واجب ست سیر و سفر بارے و مکرست و بار در آغوش دیگر و اناسن آہوے
و سن آہوے اما اصحاب طریقت را لازم ست کہ در ہر نفس اثبات کنند و در ہر ثبات نفی کنند
خواہ نفی و اثبات خواہ با اثبات خواہ بمراقبہ علیک و السلام ایچہ نوشتہ شدہ است
اور مطالعہ نمایند خوانند کہ وقتے ست تتمہ وصیت آنکہ یاد دوست یا بادوست و ہر چہ
جزاوست نہ نکوست نہ نکوست ہر کہ در دوام آگاہی کویش و روے بعد صرف آرد نیکو
ست و السلام والا کرام۔

از درویش و الرشید عبد الرحیم برادر شیخ محمد و دلدار بیگ را بعد از سلام معلوم آنکہ قل
اللہ و ذرنا سوے اللہ و دوام آگاہی سعی بلیغ نمایند و تکیہ بر زندگانے بناید کرد و حکم خیر
الناس من ینفع الناس۔ خلق را بخدا باید رسانید آگاہ باش آگاہ باش آگاہ باش۔
حاصل او مصلیہا و مصلیہا آن بعد آن سالک طریقت و آن طالب حقیقت و آن والی در گاہ
اعنی ام عبید اللہ جعلہا اللہ تعالیٰ من الذکرات الواصلات و من القائنات والفاصلات
و ہر تہم اللہ الفناء و البقاء بعد از سلام خیر انجام مطالعہ نمایند کہ باشغال ظاہر و چندان
مشتغل نہ گردند کہ از علو احوال باطنہ بازمانند قال علیہ السلام من ابتلی بالسفس الظاہر
فقد و من السفس الباطن دل پیدا بدست آساگر تعلقات کونین بر تو افتد ذرہ حجاب بر
دل تو نیست صاحب الطریقہ و الحقیقہ حضرت خواجہ نقشبند قدس سرہ آیتہ کرمیہ را کہ حلال
لا تلیم ہر تجارت و لا بیع عن ذکر اللہ اکثر بر این معنی حمل می فرمودند اگر چہ از عدم تجارت
و بیع مراد تجرید ازین ہر دو باشد ای لا نشغلون باہر من امور الدنیا و المعاش لکن الشغل
اشتغالہم بذکر اللہ حسن قال و بہت حال در دوام ذکر ذی الجلال ست و وبال و بحال
و غفلت از حضرت قہار ذی الجلال ست دل بدست آراندیشہ باو کمال ہر چہ خواہی بکن از
کام از درون شود آشنای برون بیگانہ باش و اینچنین زیار و شکر می شود اندر جہان
قال علیہ الصلوٰۃ و السلام الصوفی ہو الکان البائن الوثبت و ذکر مرت در راہ
خدا بیچ و خلع نہ دارد و ناسے کہ عشق خدا دارند رجال اند و رجالے کہ عشق خدا نہ بدتر از
نسار طالب المولے مذکر ہر کہ باشد و طالب العقبہ محنت ہر کہ باشد و طالب الدنیا سو

ہر کہ باشد ذکر چندان گوشہ کہ کلفت از میان بر خیزد و اشتغال ظاہری مانع اشتغال باطنی نشود
و علی الدوام یعنی در خواب و بیداری ذکر جاری گردد بعد از ان ہم ذکر رود ہم مذکور ظلم اینچہ رسید
و سرش بکست - دوم آنکہ طالب را اول توجہ بر قلب صنوبری باید فرمود چون توجہ مذکور استقرار
یابد بعد از ان توجہ بجمع دلالت باید کرد اول بر تحویف قلب و چون علامات و انوار تحویف مذکور
حاصل آمد توجہ بجمیع دلالتی باید فرمود علی ہذا القیاس حال تحویفات دیگر جواب استفسار سیو نم است
کہ شیخ توجہ بر قلب مرید کند بعد از ان کہ توجہ اندکے استقرار یابد توجہ باندرون قلب کند بعد از ان
توجہ بجمع قوے و اعضاے وے نماید سر یا تا انوار القار ہر شے کہ خواہر بکشد خواہ نسبت ذکر خواہ نسبت
جذبہ خواہ نسبت شہود خواہ نسبت فزایا القار صحت و برائے سلب نسبت ذکر و سلب نسبت
جذبہ و سلب نسبت شہود - والسلام - لیکن احوال سبب بعضے موانع آمدن مسیرئے شود
ان شاء اللہ تعالیٰ العزیز قصہ مصمم است کہ البتہ فقیر آنجا خواہد رسید و این ضعیف را چند روز آزار
اطلاق و حرارت بود مکتوب مرغوب نوید صحت آورد لیکن چون نقاہت بود جواب استفسار ہا مفصل
توشتن میر نیاید ان شاء اللہ تعالیٰ من بعد مفصل نوشتہ خواہد شد - جواب استفسار اول آنکہ
اثر اہل طریق نسبت رابطہ را بر ذکر مقدم دارند نیز دین ضعیف معمول آنست کہ نسبت رابطہ
باز ذکر جمع باید کرد تا حقیقت ذکر بوجہ احسن و اولیٰ حاصل گردد و انوار نسبت رابطہ ذکر و انوار ذکر در
نسبت رابطہ بوجہ اہل ظہور باید کہ طالب از ہستی خود دعاے شود و بہ ہستی برتر خستہ گردد و
بیکر کند و جمع نماید بین رابطہ و ذکر پس نسبت ذکر رابطہ نخواہد بود بیکہ از برتر رخ صادر خواہد شد
کہا انجم العبادۃ و الشہود فی مرتبہ جمیع انجم

بسم اللہ الرحمن الرحیم - الحمد للہ رب العالمین والصلوٰۃ والسلام علی رسولہ محمد
والہ اجمعین - اما بعد تا نیت سبحانی و توصیفات ربانی متوالیہ و متکثرہ بجناب آن عارف
کامل و عالم عامل مقتداے طالبان اہل شہود و یقین زین العابدین قدوۃ العارفین باد بعد از
سلام محبت التیام باشتیاق تمام و اخم آنکہ مکتوب مرغوب رسید از مطالعہ آن فرحت کثیر
حاصل گردید از مطالعہ استقامت اوضاع و حصول احوالات عجیبہ کہ موعے مندرج بود حمد و
و شکر حق تعالیٰ بجا آورده شد - الحمد للہ علی الخدا و اشتیاق فقیر را بر اشتیاق خود قیاس کند -

برادر دینی محب یقینی یعنی صلاح آثار میان شیخ عبد اللہ جو ہمیشہ بیاد حق محفوظ و در حفظ دی
محفوظ بود ذکر و شاکر باشد بعد از سلام آنکہ مدت ست بدعاے و سلام و بیامی و حفظ

وزبان مشاعر ساخته اند از بیخه خاطر فقیر نگار است که حسن عروسی را بکدام موسم قرار داده اند
 بچو اند و بچگونه اند و احوال چو نیست و حقایق و معارف ظاهری و باطنی خود بشده و حقایق نموده بفرستند
 که در کدام سیر و سلوک به ستند فکر در کارے کن که بحر حق را بنده نشوی و کارے کن که فردا شتر
 نشوی حیات دنیا سهل است غافل بودن از حق مطلق چهل امروز که در دست دوکان است گوی
 در میدان ست نیز بیا که وقت مجرای رحمان ست والا فردا نه گوئے در میدان پای لے و نه در دست چو کا
 دنیا فانیست با حق مشغول بودن سعادت دو جهانی ذره یاد و آگاهی به از هزار بادشاهی طلب
 مولے از همه اولے اندیشه اہل معرفت در طلب دوست باعث خلاصی اوست کہ خلاف نفس
 فرض عین و ضیافت حق سعادت دارین اہل یاد همیشه شاد اگر چه در معاش ضرور رضامندی است
 و سلطان است اما در معاد ضرور تر رضامندی رحمان ست رضامندی حق در کارست تدبیر دنیا
 و اہل دنیا چاہے اعتبار ست دینار و زرے چند ست عاقبت کار یا خداوند ست و خدمتہائے دینی خود
 را طالب باش و ہر نفس غالب اگر در خانہ کس ست یک حرف بس ست۔ ❖ ❖ ❖ ❖ ❖ ❖
 حق سبحانہ تعالیٰ جل شانہ آن محبت حقیقی دوست حقیقی مشیخت آب کمالات و الکتاب برادر میان
 شیخ عبدالوہاب جیور ہمیشہ در حفظ و حمایت خویش داشتہ کمالات و غائبات مقام خود بمحض فضل
 و کرم خویش عنایت فرما شد۔ اخوت پناہ و وجود گفتن کفر شریعت ست و دود موجود دیدن کفر
 طریقت ۵ تو مباش اصلاً کمال این ست و بس۔ ہمدیاد بنمود و سہے بلش باید کرد و چندان جہت
 ذکر بر سنگ دل نے کہ آتش محبت شعلہ گرفته کونین را و گویندہ را بسوز و چون تو مانے خدا نماند
 و بس در یک خانہ دو مہمان نگنجہ اوقات خود را موظف نمودہ احیاء اوقات شریفہ را لازم و واجب
 گیرند و مہمور دارند اما مضافے رحمتہ اللہ فرمود۔ علم علما بہ علم رسد و تمام علم من بآن یک قول صوفیہ
 نمیرسد کہ آن وقت سیف قاطع ہندی آگ گنجی جہو نیزی جونکے سولاً و ہ بعضے اشتغال
 بعضے کفر و اندر چر جائے دنیا۔ قال علیہ السلام۔ الدنیا حرام علی العقیب و العقیب حرام علی اہل
 الدنیا و کما ہما حرامان علی اہل اللہ آخر کار ازین جہان گذشتنی و این را گذشتنی ست فلاح
 الیوم اختیار مانتع الغد اضطرار قل اللہ ثم ذرہم۔ و لسلامہ برادر م خواجہ احمد علیہ
 بذکر الحق و کلاشتغال عن غیر الحق برسد۔ السلام علیکم و علی جمیع الاحیاء و الباقی مجارے
 مور موجب حمد و شکر ست حق سبحانہ جل شانہ اگر خاری خود عنایت فرماید و خلاصی از غیو
 مرحمت نماید کہ راست قال علیہ السلام مع یالیت رب محمد لم یخلق محمد

۱- تو گاهی نبودی عراقه پیکر گشت همه خدا باقی است لولا المات برق نور القام
 من جمیع الجود و حی الکرم من یخرجنا من ظلمات العدم و اوجیهنا من
 هفوات القدر و پاک خداوند که ذات و صفات تو تعالی و تقدس مدرک و مفهوم حکیم
 نتواند بود و خلیف که بدلات لفظ و عبارت بدان اشارت توان نمود و عشق مست بر و ن
 پرده نور و ظلام و خارج ز احاطه محمول و افهام و خواهم که بخوانم اش لبذنام انا بهر ترار است
 که گنج در نام و وصلوات نامیات و نیجات ذاکیات بر حبیب او که آینه جمال و کمال و دست
 تعالی شانه و مفتاح خزائن جود است ثم احسانه انا بعد از احقر فقیر عبد الرحمن بعد از ابله غلام
 محبت و شوق الیتام حجاب کمالات الکتاب فضائل و فوایل باب مقتدای سالکین خلاصه لاد
 و اصلین سلالة احفاد حریفین یعنی شیخ زین العابدین و اوضح آنکه مکتوب مرغوب و احسن ساعات
 و ایلین اوقات رسید چشم را نوری و دل را سرور و حال گردید مندرج بود که بسبب جذبه الهی
 و توجه صرف آگاهی دوام روئے نماید در کیفیت و یکت ساعت بساعت افزایش و تمام هستی
 موهوم در عطار و دوستی موهوب عطا شود و در شهود و اجبی آثار وجود اسکانی بالکلیه
 مفصل گردد و آثار و انوار وجود حقانی در ظهور آید و از مقام قرب نوافل گذشته در مقام قرب
 فرائض در آید افراد انسان چه بلکه اشخاص حیوانی متاثر این نسبت شوند چنانچه محمد قلی
 نام مخلص فقیر هر وقتی که از نسبت جذبه آگاهی متاثر می گشت اسب از رفتار می ماند چون
 مغلوب این نسبت میشد اسب بر زمین می افتاد و چون زیاده مغلوب می شد نقره هم مغلوب میشد
 و می افتاد و بعضی اجهان بعضی حیوانات از نسبت این احقر متاثر شدند و دانه و گاه راناسه و
 گذاشتند و طاقت شکر نیاورند و مردند و قصد بزرگان این طریقت و متاثر شدن حیوانات بعد
 تو اثر رسید و مشاهدات کثیره واقع شده لیکن از بعضی اکابران وقت آثار صرف ظاهر شود
 که ما مور شوند و از بعضی آنوقت که مغلوب نسبت شوند و از بعضی المکلبین هر وقتی که ایشان بخوانند
 و عجب تر آنکه در ایام جوانی بعضی یاران وقت توجه چنان متاثر شدند که جنبه ایشان در موارفت
 و باز بر زمین آمد توقع که چند مرت در دوام این نسبت جد و اجتهاد نمایند که بجز دوام رسد که اثر در
 جمیع یاران ظاهر خواهد شد و نیز مرقوم شده بود که بر در و جنبه نیز متوجه این جانب باشند مخدوما
 مشفقاً از بعد نوشتن این مکتوب بعد عصر روز پنجشنبه زیاده توجه نموده خواهد شد و اثر زیادی
 نیز ظاهر خواهد شد ان شاء الله تعالی و نیز مامول آنکه خود را از درس و تدیس مطالعه کتب

موقوف دارند و اوقات شریفه را بتوجه تمام علی الدوام بآن نسبت می کنند و حرف گو کاغذ
 سیاه کنند. دل که تیره است که چو ماه کندش حرف و صوت را در دل نیارند بلکه در بیام
 نسبتی زیاده از نسبتی که در نقطه است حاصل گردد و ذکر درین مقام چون و سوسه است و مقام
 ذکر دل از ذکر باز داشتن در حضور این نسبت از جمله فرائض واجب است زیرا که
 چه این نسبت حقیقت ذکر است و جائی که حقیقت حال است تجلی الفاظ و اقوال را چه دخل مشغله
 هر وقت که این حقیر در ملازمت قدوه عارفان حضرت خواجه خورشید قدس سر میفرمیدیم
 وصیت می فرمودند که خود را از درس و تدریس و مطالعه کتب و حکایات خیر ضروری بکشد و در
 و خود را بالکلیه بآن نسبت کار که ناکزیر همه گزیدگان است حتی که تکیه بر آن نباشد و آن
 نسبت ظاهر نمیشد و چون از آن چیز یاد است داشتیم آنچه میخواستم یا فتم و اگر قصه ها و توجیهات تصرفات
 آن برگزیدگان را بنویسم و قریب باید مشتقا بسیاری از اکابر این طریقه نسبت آگاه و
 مشاهده را بخشیتی که وجود مشاهد و آگاه در میان نباشد تجلی ذاتی پندارند بی نهایت تجلی
 ذاتی بر اهل بعید ترست و در در قایله که کیف الوصول الی سعال و دو و نه و قال
 الحیال و دو و نه حیوف و منزل عشقت مکانی دیگرست و مراد این ره را
 نشانی دیگرست نه آری نسبت آگاهی آئینه مقدسه تجلی ذاتی است و این نسبت از
 سطوت محبت و غلبه شوق است و تعیین علمی است که علم سالک در لطف مقامات رسیده
 و معشوق چون نقاب ز رخ برنیکشد و هر کس حکایتی به تصور چاک کند و ارباب هم
 عالی را بیکه همت مصروف بآن بود است که لطیفه که را بنجر یک معلوم که حق است بجهان
 معلوم نماید مقتضات دانش و بنیش خدمت شما آنست که در تخلص و تجرید و تفرید لطیفه
 مدد که از هر چه است اهتمام باقی و جوه نموده شود و استغراق تمام و شهود و دام که تنها
 مجموع مقامات است حاصل گردد آن الی مرکات الشیخی اشارت می بیاورد تا بوسیله این
 حالت عظمی و سعادت ابقی ترقی با وج تجلی ذاتی که در سر و روح و در ظاهر و باطن بشهود
 غیر سبحانه نماید باشد برسد و هر کل شیء هالک الا وجهه مبرهن گردد - حمد لله که
 در طریقه خواجه گان قدس اسرار هم بعضی اصفا و از کبار در مبد این چنین دولتی بوسیله
 هیچ چیز غیر صدق عقیده و افتقار باقم وجوه حاصل میگردد - ادراک من ادراک
 و شک من شک والسلام

نایبات سبحانی و توصیفات ربانی شامل حال حسن مال آن ذات منبع احسان متوالیه و
 متکثره باد بالبنی و آله الامجاد بعد از ابلغ سلام و شوق التیام واضح ضمیر عشق پذیر آنکه
 رفیع بنیق رسید شوق بر زیاد گردد ویدار قام کلک مشک خام شده بود که از استماع کلام هارین
 نرجان روز و شب طبع شادان محبت سرشارست لذت غریبه را دریافتند سید السند فیض
 حق ناگاه رسد فاما بر دل آگاه رسد علامت دل آگاه چیست - ادخال النور و السور
 بل کما بحسب الشکون و القافی عن دار الفرس آری لذت یاد حق ذوق همه لذت با
 است ذاق من ذاق فهم من فهم و من لم یذق لم یدر - لذت دنیا و لذت آخرت
 در جنب لذت دریافت حق بمنزله و سوسه در مشاهد حق آنانکه شراب محول چشمیده اند و از
 خود و از غیر خود رسیده اند علی الدوام در هر دو جهان مست و سرشارند علامت مستان اهل
 عشق حق را چنان گفته اند خیال می سمکازی کلا دین همه و لا نصاری - لحاظ فیض
 مستم چنان کنی که ندانم زنجودی بی در عرصه خیال که آمد که ام رفت و فخره حصول مستی محبوب
 انقطاع هستی است - منبع اسرار شیخ فرید عطار گوید در دمی خواهم و لیکن در دتو بیایک
 در خوردن در خورد تو بی کفر کافر و دین دیندار را بی ذره و در دل عطار را بی روز قیامت حق
 سبحان تعالی رقع نوشته بر ایل بهشت بفرستد عبادی شغلتهم بالحوک و القصور و نسیم
 لقائی از غایت غلبه در عشق تا نهشتاد سال در بخودی باشند و عاشقان عالمی بهمت و متعا
 نهمت و دام نسبت دارند اگر یک نفس ازان غافل شوند خود را کافر دانند ان الله عبادا
 الوغظوا لفرقة عین لا مرتدوا علو بهمت و تموی بهمت جناب حسن ناب منقضى همان است
 که یک سخطه و لمحہ از حق و اهل حق غافل نباشند الحمد لله علی ذلک و علائق ظاهری اگر
 مانع قرب اسرار نیست داخل علائق و در شمار نیست قال علیه السلام الدنیا ما لیشغلك
 عن الحق و چیست دنیا از خدا غافل یدن بی قماش و فقره و فرزند و زن بی هر چند
 چشم باطن عاشق از مشاهد جمال مشوق سرورست چشم ظاهری برائے دریافت جمال
 یار و خلق مدامست و جمال یار مبرا و منزه ازان است که چشم ظاهرا و در یابد لهذا تحقیق برانند
 که از پیچ بنی مرسل و ولی کامل خلق زفته نه مخصوص بدار دنیا است بلکه در دار حق نیستند -
 لحاظ الشیم نرای بیلبه برگ گله خوش رنگ در منقار داشت بی و اندران گون
 نوا خوش ناله های از داشت بی گفتیم اش در عین وصل این ناله فریاد چیست بی

گفت ما را جلوه معشوق در این کار داشت ؛ عاشق دل سوخته از خود و از غیر نظر برداشته
 بمقام می رسد که عشق آنجا حجابیست - قال الغوث الاعظم العشق حجاب بین
 العاشق والمعشوق چون عاشق و معشوق نماند جز معشوق بچ نماند و ما لا اله الا الله باقی جمله فرست
 بقلم اینجار رسیده و سرش بگشت ؛ الله الله ليس في الوجود الا الله ؛ ؛ ؛ ؛
 که استعدا ملاقات و قتل یومی که مرده بود و اجماع جمیع اهل الله است بر آنکه بالنسب الفقیر
 علی باب الالیز و حق سبحانه تعالی می فرماید که ما امتاع الدنیا الا القلیل و ان اقل قلیل
 شما رسیده پس بالفرض انرا چیزی بن خواهد بود و او خبر لا یتجزا اش خواهد بود پس برای
 جز و لا یتجزا چه مناسب که نام خود را از دیوان حق تعالی بر کشم که در کتب مشایخ مکتوب است
 اگر نام کسی در دیوان باد شاه باشد از دیوان آبی بر می آید و آرزو من - که خطی نوشته است
 نمود که بزیارت خواجه عین الدین تشریف آرند که بدان تحریف ملاقات میسر آید - فرمودند
 ان الله لا ينظر الى صوركم و اعمالكم انما ينظر الى قلوبكم و انما لكم بائمال این امیر
 نمی شوم - که از کیا و کیفیت سلوک راه خدا شناسانده بود و ارقام فرمودند اذ انزلت
 الاحصاء و تجدوا الاسرار و احصل المقصود

بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله الذي هدانا لهذا الا ان كنا لفي ضلال مبين
 معارج المنهم القويم والصلوة على سوله صاحب الخلق والعظيم والامير
 الهداية الى النعيم المقيم - اما بعد فيقول العبد الضعيف الخفيف الراحل الى الرب
 المعين عبد الرحيم بن وجيه الحق والدين غفر الله له ولوالديه واحسن اليهما
 واليه لما تقنت الشيخ عبيد الله بن مخزن الحقائق والمعارف شيخ محمد قدس سره
 اشغال الطريفة والقادريتي والنجشيتية والنقشبندية والمدارية زاد الله له الامام
 شرفا وعززا ورايت في حقه آثار الفناء والبقاء وانوارها واسرارها وخبائرها لا شاد
 الطالبين والنالكين الى الله والبسم خرقته المشايخ قدس الله اسرارهم كما -
 اجازني والبسمتي مشايخ الطرق المذكورة فمن صحبه فكانه صهيبي ويد لا يدي
 فمن باعه فكانه بالي وايضا اجزته لدر من التفسير والتلخيص اللهم اني
 اياك الاستقامة على سبيلك المشايخ واجعل لآخر خير مني واولي بعزتي
 ومحبة نبيك وآله واصحابه اجمعين برحمتك يا ارحم الراحمين قال الله تعالى

ان كنتم تحبون الله فاتبعوني يحببكم الله ويغفر لكم ذنوبكم اللهم وفقه لما تحب ويحب
 ليتم الله الرحمن الرحيم الحمد لله الذي هدانا لهذا الصراط المستقيم والصلاة على رسوله
 محمد هادي المنهج القويم وصاحب الخلق العظيم وعلى آله واصحابه هداة طريق
 الوصول الى الله الرؤف الرحيم - اما بعد فيقول الفقير الحقير عبد الرحيم بن
 وجيه الحق والدين الدهلوي غفر الله له ولوالديه واحسن اليهما واليه ان الوالد
 الصالح التقى حبيب الدين منبع الحقائق والمعارف شيخهم محمد الپهلتي قد سرسره
 لازم صحبتي وتعلم مني علم التفسير والحديث والتصوف وتلقنه اشغال الطريقة
 العلية القادسية والچشتية والنقشبندية كثر الله تعالى طالبيها واصل الله سالكها
 قرأت فيه اسرارها وانوارها فاستخرجت الله سبحانه لاجازة الامرشاد
 طالبي وصول الله وسالكين الى الله فامرني والهمني سبحانه وتعالى ان احببت
 لادبصال والارشاد فاحضرت لارشاد الطالبين واكمال السالكين اجازة ظاهرة عما
 يحضر من المشايخ العظام العلماء الكرام والفقهاء ذوي الاحترام كما اجازني مشايخ
 الطرق المذكورة قدس الله اسرارهم ويذكر كيدي فمن بايعه فكان بابا يعني ومن
 باليعني فكان بابا ليعني صلى الله عليه وسلم عليه وعلى آله واصحابه افضل الصلوات
 واكمل التحيات واسأل الله لاجله الاستقامة والساد على الطريقة المستقيمة
 والبشارت والدوام على طريقة العزيمة وايضا اجترته لتعليم علم التفسير والحديث
 والتصوف وبالله التوفيق الرفيق والحمد لله رب العالمين آمين
 الحمد لله رب العالمين والصلاة على رسوله محمد وآله واصحابه اجمعين - تجزئت مجمع كمال
 ظاهري وباطني ومنع حسنات صوري ومعنوي ازا حق فقير محمد عبد الرحيم بعد از سلام محبت التيام
 واضح آنكه اشتياق ملاقات زياده ازان است كه تجرير آيد ثانياً آنكه بعض طالاب خدا وخوان
 الصدق والصفاء بخندست عالي برائے اخذ طريق رجوع مي كنند واز انجا كه بهمت عالي توهمت متعاقب
 است بنظر كردن بر بے استعدادي طالبان اين زمانه بر اظهار طريقه عليه واجرايے خير كثير متوجه
 نمي شوند - الحق اگر نظر بركوتايي نظر طالبان كرده شود حرفة از اسرار حق نتوان گفت اما احسن
 آن است كه باصل طلب قواعد طريقه عليه بايد گفت و هر كس موافق استعداد خود بهر دور شود
 قال النبي صلى الله عليه وسلم نصر الله امرء اسمع من مثيلاً فبلغه كما سمعه قريب مني وحي

له من سامع و طریق بزرگان که تا اینجا رسیده همین است باید که بر این حدیث عمل کنند و هر طایفه که آید آنها را طریق بوسه ادا کنند و کل یصیب نصیب و اگر عدم آنها را طریق نظر بجم اجازت که شرط آنها را طریق است باشد ازین فقیر اجازت دانند و این فقیر را در عالم ارواح ابرار از روح پیر فتوح آنحضرت صلی الله علیه و سلم است و از صاحب طریق حضرت خواجه بهاؤالدین نقشبند نیز حال است و در ظاهر اجازت از عارف ربانی و ماهر اسرار سبحانی حضرت سید عبد الله قدس سره است و ایشان را از شیخ آدم بنوری و ایشان را از محمد و الف ثانی قدس سره نیز ازین فقیر اجازت از قدوة العارفین زبدة العارفین زبدة المحصلین خواجه ابو القاسم که مشهور بخلیفه جیو بودند قدس سره و ایشان را از علم علما و عرف عرفا ملاولی محمد قدس سره و ایشان را از صاحب طریق و سلوک میرزا ابوالعلی اکبر آبادی قدس سره و ایشان را از خواجه عبد الله و ایشان را از خال خود خواجه محمد یحیی و ایشان را از مولانا سید خواجه عبدالحق و ایشان را از خال خود پیشوا سید ابرار خواجه عبد الله احرار قدس سره و ارجحهم و اسامی طریق قادر به و چپشتیه که بحضرت مجدد الف ثانی قدس سره می رسد نوشته فرستاده خواهد شد

حامدا و صلیا و سلما - اما بعد برادر م فیض الله دائم منظر فیض الله باشند ای برادر فیض الله ناگاه رسد اما بر دل آگاه رسد وانی که دل آگاه کیست و که مناد بآداب باشد ادب بر سه قسم است ادب خدا و ادب رسول خدا و ادب خلق خدا من حفظ الا ادب ببلغ مبلغ الرجال - اما مالک رضی الله عنه در کوه پاهای مدینه گاه سوار نه شد زیرا چه جای که محبوب رب العالمین سید المرسلین علیه افضل التحیات و اکمل التسلیات پیاده رفته شد آنجا سواری سوئی ادب است و آن امام بهام هر جا که عمارت قدیم میدید با ادب تمام بوسه میداد بر امید آنکه شاند که آن گل بوستان بنوت و آن شوره باغ رسالت بوسه دستت رسانده باشد چون فیض رسد چشمش وا شود و تماشا فیض مقدس بینی و بعد از آن استقرار با سر از فیض اقدس سی چندان افاضه و فیض بینی که از افاضه و فیض از نصیبت مستقر گردد و بجز فیاض هیچ نه بینی چون سعادت ازلی در رسد و کمال ایمان و ایقان نصیب تو گردد و از همه فیوض غائی شوی و به فیاض باقی گردی مصرع الفقرا اذ هم هو الله این است : این است کمال مرد راه خدا و در هر چه نظر کند خدا را بیند : مصرع مستم اینجا سپید و سرش بکست : ماهر اسرار کماهی اعنی میان شیخ محمد جیو سلمه الله تعالی سلام باشتیاق تمام مطالعه رسیده واضح آنکه در حدیث نبوی علی مصدرها الصلوة والسلام

وارد است که من استوی یواہ فہو مخبون۔ پس باید کہ هیچ نفس از جد واجتہا و لغافل نہاید
 کرد و دراز یاد کمیت و کیفیت نسبت سعی بلیغ باید نمود اگر عمر لوح درین صرف شود بنور ذرہ
 از حق او گذارده نشود غریباً لا یقضے دینہ و غریب لا یودی حقہ ہمین ست از شواغل
 متفرقہ و اورا مختلفہ دست باید داشت و جمیع قوی و اتم متوجہ باید بود نہ شبنم نہ شب
 پرستم کہ حدیث خواب گویم و چون غلام آفتاب ہمہ را قباب گویم نہ اے برادر السکون علی
 قلب الاولیاء حرام اصلی متفق علیہ است موازنہ ماضی و حال از واجبات طریق ست
 اصول پنجگانہ کہ این حقیر را عنایت فرمود اند در اداے آن صرف ہمت باید نمود و وام
 الذکر و التقوی علی کل حال و ایصال النفع للحق من غیر تفرقہ۔ و عدم تفضیل نفسہ علی احد من
 خلق اللہ و التواضع لام اللہ و تخلق باللہ و السلام۔ برادر میان شیخ ابو معظم ہمیشہ در یاد حق متشرف
 باشند یاد را بر یاد کن بہر کہ چہ ماند۔ والسلام۔ قل اللہ غم در ہم۔

از درویش عبد الرحیم بعد از سلام واضح آنکہ ذلت انبیاء و اولیاء چیست تنزل از اعلیٰ باطل
 حسانت الابرار استیات المقرین مقرب جناب الہی بہر از شغل آگاہی نیست آگاہ کمیت
 کہ از آگاہی وصل ست العلم حجاب الاکبر امام شافعی فرمود علم علماء بعلم من نمیرسد و علم من بعلم
 صوفیہ نمیرسد و تمام علم صوفیہ در این لطیفہ است الوقت سیف قاطع کارے کہ در و نفع
 نباشد میسند سہارے کہ در و نفع نیاید مگر درین فایدہ کہ درس بنوعے بآن کہ با آگاہی باشد و درجہ
 اعتدال بود و یارانی کہ موافق طریقت و با شریعت بمانند بایشان التفات میکردہ باشند از
 مراقبہ و محاسبہ و مشارطہ و معاقبہ و مجاہدہ یک بخطہ خالی نباشند کہ بہار کار این طریقہ بر
 نفس است بہار کار طریق دیگر بر زبان حق حق حق درین ایام بعضی معارف از ذات حضرت محمد
 مصطفیٰ صلی اللہ علیہ وسلم بے واسطہ اخذ نمود انشاء اللہ تعالیٰ نوشتہ خواهد شد و این حقاً
 ماسبق اند الحمد للہ علی کرمہ و منہ برادر میان محمد معظم و شیخ عبد الوہاب و غیرہ کہ رابطہ معنوی و یا
 صوری داشته باشند سلام رسانند

حامل اوہ صلیاً و مسلماً اما بعد آن حقایق آگاہ و معارف ابتہاہ شیخ مآب کمالات اکتساب
 اغنی میان شیخ محمد جو ہمیشہ در بحر احدیت مطلق متغرق بود خوشوقت باشد مکتوب مرغوب
 رسید فرحت حاصل گردید و بر اے خورشید محمد کتابی نوشتہ بودم کہ مشتمل بر عجائب و غرائب
 حقائق و دقائق بود و در آن کتاب نیز نوشتہ شدہ بود کہ چنان اختیار در دست کہ چنان

می نوشتم اما خالے از سر نیست که می نویسانیده بنیدانم که برای کدام شخص می نویسانیده
 و در نور حوصله آن برادر نبود آن آخر آخر مکتوب که بزور خود را از شر کشیده موافق استعداد
 محمد غوث نوشته شده بود انشاء الله تعالی کتاب دیگر نوشته خواهد شد برادرم میان محمد غوث
 بعد از سلام معلوم آنکه جناب اکمل الله خیر الاجراء و رفقکم الله عشقه و شوقه برادر شیخ معظم
 جیو را سلام برسانند بخدمت حقائق و معارف آگاه سجاده نشین مقربان حضرت اله میان
 شیخ محمد عاقل جیو سلام و اشتیاق رسانند بخدمت میان عبد الحفیظ و میان شیخ عبد الحکیم و میان
 جان محمد جیو و میان عبد الباقی و میان انور و حافظ فقیر الله جیو سلام برسد
 المحمل للسلام والصلوة علی رسولہ محمد وآلہ اجمعین اما بعد از فقیر عبد الرحیم بخدمت حقائق
 و معارف آگاه ما هر اسرار حضرت آله مقرب درگاه مقتدای طالبان حضرت احد اعنی میان
 شیخ محمد جیو همیشه در ترقی معارج فی الله باشند مدت مدید شد که پیامی و سلام و خبری از آن
 برادر نرسیده خاطر نگران است باید که بدست آینده این طرف خبر سلامتی خود البته بفرستد که
 جمیعت اکثر مردم اینجاست بخدمت مشیخت آباء کمالات الکتاب میان شیخ محمد عاقل جیو
 سلام بنده رسانند و جمیع برادران و محبان سلام برسد زیاده وقت نبود -

حامل او و مصلیاً و مسلماً اما بعد از درویش محمد عبد الرحیم برادرم مشیخت میان شیخ محمد
 عارف و والدہ میان شیخ محمد و برادر میان محمد معظم رسید بجز رضا و صبر هیچ چاره نبود انا
 لله وانا الیه راجعون - حتی جل شانہ نصیب ایشان مغفرت کند و شمار رحمت و عشق باد و او را
 شنیدن غلبه آزار میان شیخ محمد و میان محمد عاقل جیو بسیار فکر روئے نمود حق سبحانه در
 حفظ و حمایت داشته صحت عنایت فرماید و کتاب در عین انتظاری رسید باید که زود بدست
 آینده این طرف خبر آنجا البته می نوشته باشند که تعلق خاطر بآن جانب میباشد - انشاء
 الله العزیز این بلیه بالکلیه مرتفع خواهد شد بکرمه و منہ همه برادران را و دوستان را سلام
 رسد برادرم دلدار بیک را سلام و افرسد و دریاد حق باشند که عمر عزیزت شما خود بهتر میدانند
 احتیاج نوشتن نیست -

حامل او و مصلیاً و مسلماً بعد از سلام خیر انجام معلوم آن هر یک برادر اعنی میان شیخ محمد
 و میان شیخ محمد معظم آنکه بخواهد خبر آزار میان شیخ محمد رسیده بود بالکلیه متوجه بجانب او شدیم
 بعد از آن چون خبر آزار شمار رسید بسیار فکر و حزن رود و چنانچه اکثر یاران را محسوس

می شد بایاران گفتیم که فقیر متوجه کلیه بجان شیخ محمد ام هر چه شود که شود اما مناسک طبع ما
 آنست که شیخ محمد زنده ماند و صحت یابد هر چند بعضی بایاران گفتند که در باب دیگران نیز
 متوجه شود گفتیم طبع باطبع متوجه بجان اوست بجان دیگر متوجه نمیشود مدت بادرین
 توجه ماندیم بلکه اشتغال دیگر را ترک دادیم چون درین کتابت خبر صحت شمار رسید فرحت
 حاصل شد الشکر لله والمنة که انشاء الله العزیز در باب جمیع برادران قصه بود و دعا کرده خوابید
 و المرحوم الله القبول بار بایاران بهین می گفتیم که هر که رود و هر چه شود شود شیخ محمد راحتی سبحان
 با صحت و عافیت دارد الحمد لله والشکر که حضرت حق قبول فرمود چون دل ازین توجه فراغت
 یافت انشاء الله تعالی توجه عام و شامل هم نموده شود

شیخ تآب کمالات کتاب میان شیخ عنایت الله جیو همیشه در عنایت حق جل شانہ بوده
 محفوظ و مسرور باشند از دلش دلریش عبدالرحیم بعد از ابلاغ سلام و احوال آنکه کتابت شریف
 رسید و ناکید استند عامر قوم بود شیخ پناها از کسالت طبع و از اطالت طریق مع حرارت
 الایام و عدم الرفیق الشفیق محذور ادراک سرور ملاقات شریف ماندیم و حقیقت طریقت طبیعت
 احقر فقرا و اصل خدا در هر کس با همه کس و از همه کس جدا مولانا که محمد اعنی شیخ محمد استفسار
 کنند امید است که بعد از اصفار و استماع معاف خواهند نمود و اصل حق شیخ محمد حیور اشتیاق
 فراوان رسید مدت مدید و عهد بعید شد که آن برادر دیده نشنیده است توجه خاطر بآن
 طرف میباشد العشق والصدور الحمد للتسلیم

صالح زمانه مخلصه یگانه بعد از سلام محبت الیام واضح آنکه اوقات غریبه خود را بخلقت عطلت
 صنایع نگرداند و انفس نفیس خود را بخر ذکر حق تعالی بگذارد و هر یک نفس که میرود از عمر
 گوهر نیست بکافرا خراج ملک دو عالم بود و بهای پیشت که خزانه دبی را بیکان بود و انگار
 روے بخاک بنی دست بے نوا بے پس صحبت از خلق بگذارد و روے بخالق آرد و اوقات
 خود را بتلاوت قرآن ذکر دوام و آگاهی بتوجه تمام معذور دارم ترای یک کیف مد اطل
 بخوان و خود را چون صورت آئینه و سایه دان و سایه همیشه بے مایاست و صورت را
 نمود نیست بے بود و حقیقت محبت حق با خلق نه در گفت آید و نه در شنود پس صم بکم
 عی فیما لا یعقلون لعیبه عارفان ستستی حقیقه دانستن کار نادانان و غافلان
 ست و شغل که تلقین کرده ام نصب العین خود داری و دمی از راه غفلت نه براری اگر

بالا نظر کنی همه اللہ است و اگر پایین نظر کنی همه اللہ است و اگر راست بینی همه اللہ است
و اگر چپ بینی همه اللہ است و اگر در خود نظر کنی همه اللہ است همه حرکات و ارادات
من جانب اللہ است پس همیشه در این نسبت کوشی و خود را از نظر خود بپوشی
ماندان اللہ باقی جمله رفت به اللہ پس فی الوجود غیر اللہ قل اللہ ثم در ہم یعنی
اللہ بس و ماسوی اللہ ہوس و انقطع النفس دو ہر کایہون یا نہین ہوناہ رس
ہوناہین ہوناہ پے سہی اند ہیارا مشکیا دیپک و یکہت یا نہ پے و چاشت و تہجد سبب
نسبت باطنی فوت نشود کہ در این ثمرات و کمالات بیشمار است ۷ دل گفت مرا علم
لہ فی ہوس ست پے تعلیم کن اگر ترا دست رس ست پے گفتم کہ الف گفت و اگر گفتم بیچ
در خانہ اگر کس ست یک حرف بس ست پے السلام ثم الاشتیاق -

جامع کمالات و مجمع صفات و حسنات ہر یک ہر آدم شیخ عبد الوہاب و میان شیخ محمد معظم رادر
خوشی و محبت خویش داشتہ نہایت مراتب علیار کہ غایت کمالات انسانیت مشرف گرداناد
بالبنی و آلہ الامجاد احوال موجب شکرست و جمیع درین این برادران مطلوب دے برادر
حق تعالی فلاح را بر ذکر کثیر معلق فرمود کما قال اللہ تعالی فاذا کس واللہ ذکر اکثر العالک
تفاحون ذکر کثیر آنت کہ خود را جمیع ماسوی اللہ فراموش کنم و نسبت فراموشی نیز
فراموش کنم فلا یقی غیر اللہ حال ما گرد و یعنی بجائے وجود و مہوم وجود مہوب مستقر
فاذا تم الفقر فهو اللہ ماند فلاح و نجات حقیقی آنت ۷ ہر کہ را آن آفتاب آنجا بتافت پے
بچہ آنجا وعدہ بود آنجا بیافت پے مرزا خدا اللہ یا ناوا یا کلمہ

الحمد لله والصلوة على رسول الله وعلى آله واصحابه اجمعين اما بعد تائیدات ربانی
و توفیقات جدیات سبحانی بدرقہ شوق آبی موصول وصول مراتب معارف نامتناہی سبحانہ
فضائل و فواضل آب خفائق و معارف الکتاب حسام الحق والملة والدين متوالیہ متوافرہ
یاد بعد از ابلاغ سلام محبت الیتام واضح آنکہ این نجیف از وضع شریف آن برادر بسیار
بسیار مخطوط است و محبت پیر تہہ الیت کہ در رشتہ تحریر نگنجد ونہ در میزان تقریر بسجد
محبت اینجانب را قیاس بر محبت خود کند فنطوی لسان القیل والقال وتنظر حقیقۃ
الاحمال از حق سبحانہ عم احسانہ در باب آن برادر دعا نمودہ شد کہ خداوند اکمال تو حید کہ شرف
ولایت محمد ۷ و عبارت از صراط المستقیم و بیچ قوم ست طاہر ارباطنا بے سابقہ محل تجر

فضلک و منک نصیب آن برادر کن و کمال نسبت تجلی ذاتی که فوق آن هیچ متصور نیست بر دیده بصیر و بصیرت آن برادر کثوف گردان علو همت ارزانی کن ان الله مجیب دعا علی الماسم علو همت ابرار چیست لا اله الا الله مجیب آنکه لا فاعل ولا مصرف فی الوجود الا الله بی لیسیم و بی یبصر و بی بیطش و بی ینطق - حال ایشان است و عدم تصرفات و جمیع تدبیرات در مجرای حاجات و مقتضیات صفات نشان شان است تا ترک علایق و عوائق نکنی یا یک سجده شاکثه لایق نکنی یا هرگز برادر خویش و اصل نه شوی یا تا ترک خود و حمله خلاق نکنی یا تخلف و باخلاق الله حال این قوم است و تخیل صفات مقام این بزرگوار است حقیقت این مرتبه ام علیه صفات حقیقت و صفات خلقیه است منقول است که چون نمرود مردود و خلیل رب الخلیل را خواست که در آتش افکند لباس از بدن مبارکش در کشید و در آتش افکند تا اسه ملائکه مقرران گردیدند گریان گریان نعره و ناله و فغان برکشیدند از حیرت آنکه محجب کارے و از اسرار است که بادوستان خود چنین کنند با دیگران چه کنند جبرئیل از رب خلیل دستور می خواست که خداوند آتش را بر خلیل سرگردانم حکم شد که اگر عاقبت خود خواهی خلل اسرار بادوستان خلیل مشو تا در خلل نشوی عرض کرد که اگر حکم شود معذرت خلیل کنم فرمودند که معذرت کن و بی رضائے او هرگز کارے نکنی خلیل علیه السلام در هوا کے تار رسیده بود و کلین نار بر رسید و گفت ابراهیم - الک الی حاجته - گفت اما الیک فلا - جبرئیل گفت قل ربک گفت حبیبی سوالی علمه بجایے ملائکه چون علو همت خاکی را دیدند زبان عجز و نادانی خود با محسوس گشادند و غرور اعراض و اعتصاف را از سر خود دور نهادند پس طالب حق را باید که در همه امور خود چه کثیر و چه قلیل رب خلیل چون خلیل و کیل خود سازد و موقع وقوع و طمع از مخلوقات مخلوقات بالکلیه کند و مرویست که سلطان العارفين علیه الرحمة از حین این جهان با ورج آسمان انتقال نمود حضرت جل شانده از راه لطف و انبساط خطاب فرمود که بایزید بدرگاه ما چه تحفه و هدیه آوری گفت خداوند اگدائے راه بدرگاه حضرت شهنشاه چه آورد بجز امید اعطا حضرت بادشاه چه دارد حق تعالی فرمود گدا را باید که بمقدار خود هدیه نیاز بدرگاه ما آورد بعد ازان صله و عطیه از درگاه ما بردارد سلطان العارفين عرض نمود که خداوند بدرگاه تو توحید آورده ام حق تعالی فرمود بایزید شب شیر یاد داری بایزید سر شرمندگی پیش

انگند و گفت خداوند ما و حلالک حق تو حید کے وقفہ شب شیر آنت کہ شجر
 آن مقتدائے عارفان شیر خودہ بودند و در دے در شکم پیدا شد اصحاب پر سیدند کہ
 حضرت سبب در وحیت فرمود کہ از خوردن شیر ست از سبب غافل شد نسبت
 بشیر کرد چون نسبت از راه غفلت بود باینرید معاتب گشت و اگر نہ بالنسبت حضوی
 بودن اشیا مظهر و مجلی حق تعالی اسناد کردن آثار باشیا از انبیا و اولیا بسیار
 واقع شود و معنی حقیقت حدیث بسم الله فی قلب المؤمن حضور ہمین نسبت است
 و ظاہر قل کل من عند الله والله المرجع والمعاد والله خلقکم و اعلمون بخوانیم و
 استباد جمیع ممکنات ذات و صفات و جمیع نسب و اضافات و ہمہ آثار و اطوار شوی
 حق سبحانہ و انیم اللهم انا حقائق الاشياء کما هی وخلصنا عن المناهی و اقطع
 عنی ما یقطع عنی عن شہودک و معرفۃ کمالات وجودک و علوہمت مقربین احرار
 آنکہ چون جذبہ از جذبات الہی سالک طریقت و طالب حقیقت را در یاد اورد و وجود خود
 و غیر خود بجز ذات تعالی و تقدس عما یصفون و تسبیح و تنزیلہ عما یشیر کون بحکمہ العشق
 ناز فی القلوب یحرق ماسوی المحبوب و بحکمہ لمن الملک الیوم الله الواحد القہار
 و کل من علیہا فان و یقی وجہہ ربک ذوالجلال والا کرا در ماند حقیقت قہر و جبر
 اینجا معلوم کرد و سر و اللہ خلقکم اینجا مفہوم مے شود و نسبت فعل و اقتدار و اطوار وجود
 بسات در نظر شہود از و بود آنرا وجود نبود فعل چگونه بود و اقتدار کے تواند بود۔ ۵
 شیرین مثلے بشنو مکن روے ترش ۛ ثبوت العرش اولا ثم النفس ۛ کفر شریعت و
 معبود پنداشتن ست و کفر حقیقت و موجود دانستن چون بحقیقت الم تر الی ربک
 کیف مد الظل ۛ سیدیم از ہستی خود و از لوازم آن رمیدیم۔ شنوی۔ ما ہمہ ظلم
 و اصل با خدا ۛ سایہ خود از اصل کے باشد جدا ۛ ما ہمہ شیرین و نئے علم ۛ جملہ اس از
 باد باشد و مبہم ۛ چون آفتاب احدیت از مطلع غرت و کبریا یناید ۛ چکیس سایہ را کہ ہمہ آ
 آفتاب بود در نیاید عجب کارے ہر جا کہ آفتاب نیاید سایہ نباشد سایہ را بے آفتاب وجودی
 ۵ ۛ بانس دست نیست مادام ۛ سایہ متحرک ست ناکام ۛ چون سایہ زدست یافت
 ماید ۛ پس نیست خود اندر اصل ستا ۛ چیز کے کہ وجود را بخود نیست ۛ ہستیش نہادن از
 خود نیست ۛ ہستی کہ بحق قوام دارد ۛ اونیت و لیک نام دارد ۛ المحادث اذا

قودن بالقدر لم یبق له اثر والعاشق المسکین اذا تلهى فی الوار حسن معشوقه
 ولم یبق له علم ولا خبر چون پروانه در شمع فانی شد ویرایج پروانه اندان فی العبودیت
 سر لوانکشف لطیف الربوبیة اینجا واضح گرد و سر لا اله الا هو که توحید خاص خوا
 ست درین مقام لایح شود و حقیقت لا اله الا الله که توحید خواص است اینجا معلوم
 گردد و نعره انا الحق زمزمه سجانی درین حال سر برزند و حقیقت اسلام که فوق ایمان است
 معانیه کرده خیال کثیر اینجا و بشناس که هر کور خدا گم شد خدایت به معشوق را اگر چه
 نهایت به رنگیت اما عشق را بسیار با العجب نیز نگیت که حقیقت کند بزرگ
 مجازی فوق و تحت و این راه منقود بین و شمال درین مسالک معدوم است
 بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَطَحْنَانِ
 أَجْمَعِينَ اما بعد تا نمدات ربانی و توفیقات سبحانی جناب کمالات اکتساب مهبط انوار متناهی
 منظر آثار اسرار و آیات الهی حقائق معارف آگاه فضائل و فواید دستگاه شفیقضاء
 جبینا میر که شیخ حسام الدین متوالیه و متکثره باد بعد از سلام محبت التیام و شوق انتظام
 واضح ضمیر فیض تاثیر آنکه کتابت پر لطافت که هر حرفه چون دری و هر کلمه پراز ستر و
 سر سطره کعقد الدربور رسید فرحت بر فرحت حامل گردید ضووفش استفسار رفتن
 لشکر ظفر اثر بود واضح آنکه از عالم متوسط لاریب کشوف ساختند که رفتن هم مبارک اثر
 و آمدن هم باخیر و الظفر خواهد شد النیا المرحوم و البینا المآب و سلامه من رب الرحمة
 و این بشارت است عظیم - مخدوم است بادوست رسیدیم چو از خویش گذشته ایم به از خویش
 که شستن چه مبارک سفری بود و از خود باید گذشتن و بدوست باید پیوستن از ظاهر و باطن
 سفر باید کرد و از باطن بالطن البطن یعنی از مرتبه طلبیه به مرتبه اصلیت حقائق علییه باید رسید
 و از حقائق به حقیقه استحقاق باید پیوست فقر اقامه هو الله این است نه ممکن واجب
 گردد و نه واجب ممکن که گوید آنکس درین مقام فضول به چه تجلی نداند از حصول به
 شمع تعالی عشق عن همم الرجال به وعن وصف التفرق والفضال به
 متنی ماحل شی عن خیال به تحمل عن الاحاطة و المثال به اعاذ نا الله من
 اعتقاد النندقة العنید و ضلال اهل الشرک و یک و ستار و یک شیشیم
 سر که مقطر و دوشیشه گلاب رسیده حق تعالی بخش کرده و منه لباس محبت ذاتیه خود آن

میرا در را عنایت کنند و مشام را از بوی عطر معرفت خود معطر گردانند - خانه در باره مطلقاً
 ایشان که جدی را سخنان بے العلم و العمل شیخ محمد بدایحی پہلے رحمتہ اللہ علیہ جمع کردہ بودند
 سالک را باید کہ ہمیشہ شب و روز ذکر کند و جد و جهد بیاور کند و چنان جس کند کہ ہو
 ذکر گردد و گاہے بغیر از جس ذکر نکند و جس کردن چنان فرورود کہ ہوش برود و ہلاک
 گردد باز چون در افاقہ آید باز از سر نو چنان مشغول و بفس را آرام نہد طالب حق را
 باید کہ از نماز فجر تا آنکہ یکپاس چیزے زیادہ روز بر آید در مراقبہ بنشیند و بعد از مراقبہ
 سخن بکس نگوید تا نماز ننگذارد و چون وقت زوال شود باز بنشیند تا وقت ظہر و نماز عصر
 اول وقت بگذارد و مراقبہ کند تا مغرب و از مغرب تا عشاء بنشیند و چون نیم شب شود نماز
 تہجد را نمودہ تا فجر بنشیند چون خواب غلبہ کند آب بروے خود افشانند تا خواب مندفع شود
 کہ در این وقت ہفتوحات غیبی بسیار روے نماید و کشود بسیار و خود باید و خصوصاً
 شب جمعہ کہ بسیار فضیلت دارد باید کہ خواب نکند و اگر کسے زن داشتہ باشد باید کہ
 در مہفتہ باو یک مرتبہ خواب کند در آن شب ہم نماز تہجد فوت نہ کند کہ این وقت باز نمی آید
 بلکہ بعد از اداے نماز تہجد و زیادہ نکند کہ بسیار اختلاط نفس بنی میرد بلکہ طالب حق
 را باید کہ چشم بستہ بہ اوقات در مراقبہ باشد و بے مراقبہ ہرگز نہ نشیند و استعمال کند کہ ہمیشہ
 دوزانو بنشیند کہ نشست طالبان خدا ہمین ست و ہر گاہ کہ بنشیند خود را از خود ہتی کند
 و باید کہ ہمیشہ بخیاں جمال بدار باشد یا شیطان رہ زدن نتواند و اینچہ اطوار عجائبات روے
 نماید از اثر توجہ او داند و بجد خود نداند و چون بہ صحبت درویشے رود - و متاثر شود این را
 از برکت نظریہ خود داند کہ این قابلیت از نظر ایشان پیدا شدہ فرمودند اگر درویشے یکبار
 توجہ کرد ست و از قید ہستی آزاد کرد ست اگر مشغول ماند ہمین او را کفایت کند نیز دتا کہ کا
 او تمام نشود فرمودند سالک را اگر بقوت توجہ براوج مراتب برده شود در سیر قلیل بماند
 و ترقی کردن نمی تواند پس اول اندک توجہ کرد در مقام جد و جهد باید آورد من بعد آن
 را بسوے نسبت باید رسانید تا وقت در نسبت صاف رود و نسبت چنان غلبہ
 کند کہ قریب بہ ہلاک شد و نخواہد کہ بکار ہا دیگر مشغول شود تا ہلاک نگردد فرمودند اگر
 طالب حق در صحبت یگانگان افتد زیادہ از دوسہ ساعت نہ نشیند و آنگاہ جس دم
 چشم کشادہ کند لیکن چنان جس دم کند کہ سخن ایشان نہ فہمد اگر ضرر افتد کہ سخن

باید گفت بزبان سخن باید گفت و بدل در ملاحظه شغل با حبس دم باشد تا دقت عزیز
 که نعمت بی بهاست ضائع نرود و در وقت تعلیم و تعلم و در وقت آمدن در رفتن
 نیز متوجه بجانب دل چسب دم باشد تا که در وقت جنگ اعدا نیز حبس دم نگذارد و
 چون خواهد که بخت بد هم در حبس باشد که بخواب رود و هر وقت که حبس کند چنان کند که
 هلاک گردد اگر روح از غایت حبس ازین بدن بیرون رود باز نیاید ز همت سعادت که
 بعضی بزرگان را این حالت رهای داده و بجز عشق و محبت و سوز و درد و حصول
 بحق تعالی میسر نه کرد و عاشق صادق را باید که همت بران دارد که طالب گوی عمر خود
 را در یاد مولی صرف کند و این بخاطر نیارد که این کار است که ازین زود فارغ
 شوم که هرگز هیچ بلای نه کشاید بلکه نظر از حصول و عدم حصول نیز بردارد کمال حصول
 همین داند که حق تعالی توفیق یا خویش عنایت فرمود و حصول کار موقوف بر این است
 چون متمش درست شد کار حصول پیوست و اگر قبض شود باید که نا امید نگردد بلکه
 همچنان در جهد و جهد بماند و شاکر بماند اگر سالها قبض بماند نا امید نگردد تا حق تعالی بکشد
 چنان بسط و کشایش روزی کند که آنچه سالها سال حاصل نه شود در یک لحظه حاصل شود
 و باید که سالک در کار خود چنان گرم باشد که در اصلاح دیگر قصه خود نیاید اگر چه دست
 باشد هرگز بحال او متوجه نشود و کار خود بوجه احسن کرد ازین جهان برود - نقل است
 که از حضرت اولیس قرنی رحمه الله عنه حضرت مرتضی علی کرم الله وجهه وصیت فرمود
 فرمودند که ای علی فرصت نه دارم - طالب را باید که در هر حال انتظار جمال محبوب بماند
 و لحظه لحظه ازین اندیشه فارغ نماند تا یک بیک در باطن او مثل چرخ آفرخته گردد و
 خلعت هستی برود و هر وقت خود را مبتدی داند و در جهد و جهد شغل چنان می کند گویا که
 همین وقت مرگش باشد و فرموده بیاد حق جگر خود را کباب کند و هر جا که باشد ختم عمر خود
 در آنجا داند و اندیشه بر خاستن از اینجا منقطع کند و مرگ را حاضر داند تا پیش از مرگ بمیرد
 و مرتبه موت او قبل از آن موت او حاصل شود و قبرها کهنه را تصور کند و عبرت از دنیا بگیرد که
 روزی حال من نیز چنین خواهد شد نقل است که مرده زمین میکند بذر نخلان بوسه
 یافت از مرده عبرت گرفت او را در خانه آورد و نگاه داشت و در یاد مولی تعالی مشغول
 شد و صبح و شام هر روز او را دیدن لازم گرفت تا بدین تیرا رغبت نیفتد و از یاد حق غافل نگردد

تا که از دنیا برفت استبها - و بداند که اگر عمر من پنجاه سال باشد آن نیز مثل باد بگذارد آن
 روز امر و دست قال البقی صلی الله علیه و سلم الدینا ساعد فاجعلها طاعة یقل
 ست که چون منهنج روح علی نبینا وعلیه الصلوة والسلام بیامد پرسید که ای درازترین
 پیغمبران از روی عمر دنیا را چون یافتی گفت چنانکه خانه که دو دروازه ای که در آیند و از در
 بیرون روند بلکه خود را در گور تصور کن و بدان که ترا با کس کارے نه کسی را با تو قال البقی
 صلی الله علیه و سلم کن فی الله نیا کانت غریب او کعابری سبیل و عد نفسک من
 القبور و اگر کسی ملامت کند تنگ دل نباید شد - و طالب حق را باید که کار پیش خلق چنان
 کند که ملامت کنند و نفرت پذیرند و تحسین خلق را طلب کند اگر کسی صد سخن گوید یک جواب
 سم نباید داد و تند نباید شد که از تحمل کردن گناه آمرزیده نشوند اگر یک جواب هم گفته شود
 گویا که همه جوابها گفته شدند و اگر کسی غضب میکند در خود و شخص کند از خود را در ترک دنیا و
 جاه و عزت باید ترس نکند و داند که هیچ چیز ضرر نخواهد رسانید و شتم هیچ کس اثر نخواهد کرد
 و اگر در خود میل دنیا یا بداند که همه چیز ضرر تواند رسید بلکه این مثل دنیا عین ضرر
 است و دل بد نیادادن و محبت با صل دنیا کردن ازین هیچ ضررے زیاده تر نیست
 و چون خلق رد کنند شاد باید شد که مردود خلق مقبول حق باشد و بداند که اگر مردمان بنظر
 حقارت بینند این حقارت جز و زے چند پیش نیست بر اے عزت این جهان کار آجehan
 را که همیشه باد کارست بر باد نباید داد و ذلت نفس خسیس موجب تازگی روح لطیف است
 که او مثل یوسف است کجین و جمال بلکه هزار چندان بهتر پس او را بر نفس خوار نباید
 کرد اگر کسی گفتگو کند کوشش سخن پروری نباید کرد بلکه خصم را باید گفت که سخن نور است
 که نفس کافرانین مرده میشود اگر اهل الله کس را محقر دارند نقص را بجان خود نسبت کنند و
 عیب در خود دارند سخن او شان بر راستی فخر و کجی را به خود ضم کنند تا زیان نبیند و ترقی در
 خود یابد و یقین داند که هدایت و ضلالت از جانب خداست و سوائے حق تعالی از خواست
 هیچ کس این هر دو امر نمیشوند و باید دانست که چون کسی بمیرد همه کس چه مادر و پدر و چهرن
 و فرزندان شبتابی می کنند که از خانه بدر کرده در گور دفن باید کرد و تاخیر نشاید کرد پس مهربان
 که بایشان مشغول مانند و از یاد حق تعالی غافل شوند آخر از این جهان گذشتن است و این را
 گذاشتن است فلعمالیوم ما اختیار امانت الغد اضطرار و از زن و فاداری طلب نکند

کہ از زن ہرگز وفاداری نیاید و زن طالب حق را از زیاد باز دارد و نقل است کہ بزرگے زن
 خواست تا سہ شبانہ در روز باو مشغول ماندہ درود داد کہ ہزار مرتبہ ورد میخواند فوت شد حضرت
 رسالت پناہ صلی اللہ علیہ وسلم را بخواب دید کہ از زبان دربار میفرمایند کہ سہ روز است کہ از
 تو درود نمیبرد چون از خواب بیدار شد زن را طلاق داد و بکار خود مشغول شد و ہرچہ مشکل
 افتد مدد از روحانیت حضرت رسول مقبول صلی اللہ علیہ وسلم باید خواست و از تحسین
 خدا بکسے دیگر رجوع نباید کرد تا کار ہر چند مشکل باشد حل شود اگر بحیثیت ایندکے از حق تعالی
 دعا طلبد دعائے بدر حق او نہ کند بلکہ بحیثیت خود از حق تعالی خواہد خواہ حق تعالی آن موفی
 را بہ بلا مبتلا گرداند یا توفیق نیک بخشد و با کور دلان کہ از طریق اہل اللہ منکرند صحبت نباید
 داشت و از مخالفت ایشان احتراز باید کرد و ہیکس را از مسلمانان از خود فرد و تر نباید دانست
 کہ شاید حق تعالی آخر الامر توفیق رفیق گرداند و بلکہ کافر را نیز از خود زیون نباید دانست کہ
 احتمال آرد دنیا مسلمان شدہ انتقال کند و بہ بیان کمالات بزرگان پیشین پیش عوام مشغول
 نباید شد و در خود حالتے پیدا باید کرد کہ از مطالعہ احوال بزرگان منتفعت ہین است کہ جدید
 باید کرد تا آن حالت حق تعالی عنایت فرماید کہ افسانہ برائے مفاخرت خود باید کرد کہ از افسانہ
 کوئی آن حالت نے آید خواندن کتب و مطالعہ آن ہمہ دنیا است در آخرت از اشتغال
 آن بجز خسارت پدید نباید ہرچہ بہت یاد مولے تعالیٰ ست باقی ہمہ ہیج ست و در
 راہ حق تعالی نمیشود تا کہ یک دل نشود گاہ گاہ کتب درویشان را مطالعہ باید کرد
 کہ طالب را قوت عزم زیادہ گردانند لیکن با مطالعہ دل و حبس دم در آن وقت ہم باید
 بود لیکن بہ جمع کردن کتب اشتغال نباید کرد کہ آن دریا حق تعالی خلل آرد و طبع افسردہ
 کند اگر نماز قضا شدہ باشد نماز را ادا نہ کند بہ ہیج کارے مشغول نہ شود کہ بغیر او کردن
 نماز مشغول شدن بکار دیگر شوم ست و طعام کہ بادی باشد در وضو خلل کند از آن احتراز
 باید کرد تا در نماز خلل نیفتد انچہ بر سالک از عالم ملکوت ظاہر شود با کس نہ گوید بلکہ
 چنان رندانہ وضع باشد کہ خود را بہ لباس صالحان نہ دارد بہ طریق اہل دنیا نمودار
 کند اگر کسے از غیر انبار جنس خود را دست نماید مقنون وے نگردد کہ اہل دنیا مکاری
 باشند و اگر کسے خود را دوست نماید از وے را از خود ظاہر نہ کند تا کہ اورا صادق نہ بیند
 و کفش بر اہل اللہ و فرمان برادر ایشان نباید دھل کار این ست کہ اختصار خود

از میان بردارد و خود را با اهل اللہ سپرد کند تا مقصود حاصل شود والا ہرگز حاصل
نہ شود و خود را از ان یک کس بگرداند و نیت استفاضہ از دو جانہ کند والا زیج جا
فیض نہ رسد۔ واللسلام علی من اتبع الہادی

دل کی منظر است ربانی

حسانہ دیور اتودانی

بعضے از وظائف حضرت ایشان کہ حضرت مولانا و با فضل
اولیٰ شہادہ ولی اللہ صاحب محدث دہلوی در انفاہ العافیین

نوشتہ اند بہ تحریر می آیند

وظیفہ حضرت ایشان از نوافل تہجد بود بے تقید عدد رکعات بل بہ ملاحظہ نشا ط و غبت
ہر مقدار کہ باشد و اشراق وضو و دو رکعت بعد مغرب برائے ثواب والدین و برادر
کلان خود و بتلاوت و ایما مشغول مے بودند مگر بعد از وہ غایت خوش صوت و بارکات
قواعد تجوید مے خواندند و غالباً در طبقہ یاران بیرون از تلاوت ہر روز دو سہ رکوع تہجد
و بیان معانی آن می خواندند و یک ہزار بار نفی و اثبات بعض بہ جہر قبل فجر و بعض بحسبہ
و دو از دہ ہزار بار اسم ذات ہمیشہ لازم بود خارج اوقات غیبت با وجود کبر سن
و ضعف و ہر گاہ متوجہ می شدند بہ غیبت ممتدہ می کشید بعد وفات سیدنا و مخلصنا
شیخ ابوالرضا محمد باستد عار بعض یاران ہمان اسلوب و عظم مے فرمودند اکثر از مشکوۃ
و تنبیہ الخافلین و غنیۃ الطالبین و در آخر تفسیر شریف کردہ بودند چون چون از بیان
زہر ادین فارغ شدند ضعف غالب آمد و آن رشتہ متوقف ماند این فقیر بارہا از
زبان ایشان استماع کردہ کہ ماہر چہ پاشیم بہ دولت در دو تو چہ مجر دیا فتمیم
و دیگر ہر روز سورہ فرمل یا زہد بار و یا مغنی یک ہزار و یکصد بار برائے غنائے ظاہری

مے خواندند دیپوستہ در جمیع احوال بے اسباب ظاہر حق سبحانہ قلوب عباد را بخت
ایشان مصروف میساخت۔ در آخر عمر ایشان چون رمضان رسید صیام و قیام بتو
قدیم بہ تقدیم رسانیدند ہر چند بہ حسب شریعت رخصت افطار متحقق بود کہ پیہر فانی
شدہ بودند و طاقت صوم نہ داشتند این فقیر و ساراہل بیت چون سوال مے کردند کہ
سبب چندین مقاسات تعب با وجود رخصت شریعت مے فرمودند زیادہ
ازین نیست کہ بہ سبب ضعف بے ہوش مے شوم و بہ ہوشی خود گرفتہ ام و بدان
ماند مے شویم یعنی غیبت چون سوال آمد یک بارہ اشتہا ساقط شد و ضعف غالب آمد
و ہضمہ پیدا شد چند آنکہ اسید حیات متقطع گشت و مردہ و ارفقاہ داند این فقیر حاضر بود در
افتادہ کلمہ استخضر اللہ الذی لا الہ الا ہو الحی القیوم از زبان ایشان برآمد بعد از ان
مے بصحت آوردند و مے بحکمہ تخفیف دست داد با آنکہ او ایک صفر باز مرض غالب
آمد و قبل صبح صادق چون آنار موت ظاہر شد غالب ہمت ایشان آن بود کہ نماز
فجر فوت نہ شود چند بار در آن ضعف پدیدند کہ صبح طلوع کردہ است یا نہ حاضران
گفتند نے چون موت نزدیک رسید آن گویندگان بقف جواب دادند کہ اگر وقت
نماز شمانیست وقت نماز ما خود رسیدہ است آنکہ گفتند مرا متوجہ بہ قلبہ کن سید
آنکہ بہ اشارت نماز گذاردند حال آنکہ در وقت شک بود و بعد از ان بذکر اسم ذات
زیر لب مشغول شدہ و دعیت حیات سپردند و این واقعہ روز چہار شنبہ دواز دہم
صفر ۱۳۱۵ ہجری یک صد و بی سال ہجری مے و در آخر عہد فرخ سیر واقع شد
و فرخ سیر بعد از حضرت ایشان قریب پنجاہ روز اسیر شد و ہرج و مرج عظیم
دست داد و عمر شریف ایشان ہفتاد و ہفت سالہ بود و قصہ بہ فتح چتور و غارت
مسجد جامع شاہ جہان آباد یاد داشتند و ہذا اخراہر دنا مردہ من مناقب سیدنا
و محد و منا شیخ عبد الرحیم قدس سرہ۔ و یتلوہ انشا اللہ تعالیٰ۔

تاریخ وفات

در ہزار و یکصد و سی یک ہجری شریک
با دواز دہم چار شنبہ از صفر ثانی عشر
باوی اہ طریقت شیخ دین محمد رحیم
کردار دینار دون و حبت الماوی

مقیعہ

۸۳۰۵

الف ۲۶

بسم اللہ الرحمن الرحیم۔ و معتقدین خاندان حضرت مولانا مولوی شاہ ولی اللہ صاحب
 محدث دہلوی رحمۃ اللہ علیہ کو مشرودہ ہو۔ کہ وہ منبع فیض کہ جس سے ہندوستان قال
 اللہ و قال الرسول کے انوار تجلیات سے منور ہو گیا دلیغے مدرسہ کہنہ حضرت مولانا
 شاہ عبدالغفر صاحب دہلوی رحمۃ اللہ کہ عرصہ تیس چالیس سال سے غیر آباد ہو گیا تھا
 اب بفضلہ منہ تعالیٰ سید ظہیر الدین عرف سید احمد نواسہ حضرت خاتم المحضین جناب
 مولانا شاہ رفیع الدین صاحب برادر عزیز حضرت مولانا شاہ عبدالغفر صاحب نے بتائیں
 نبی و اشارہ روح پر فروع شاہ صاحب موصوف کی ماہ ربیع الاول ۱۳۸۲ ہجری سے سلسلہ
 درس و تدریس مدرسہ مذکورہ میں جاری کر دیا ہے۔ اور محقول اور منقول دونوں علم پڑھا
 جاتے ہیں۔ اور مسلمان بچوں کو دینی اور دنیوی تعلیم اس انتظام کے ساتھ دیا جاتی ہے کہ اور
 مدارس میں دیکھنے میں نہیں آئی۔ مگر افسوس ناک یہ بات ہے کہ ابھی تک اس کے واسطے کہیں
 سے کچھ کفاف مقرر نہیں ہے۔ جس سے اس کی ہمیشہ کے واسطے قیام کی صورت ہو نہیں
 جملہ اہل اسلام ہندوستان کو اور خاص کر جو فیض یاب ہیں اس خاندان سے اون پر فرض و
 واجب ہے کہ اس مدرسہ کے سب مدارسوں سے پہلے بقلے یا دیگر جائے شاہ صاحب
 موصوف کے لئے۔ قلم سے قدم سے درم سے زبان سے سعی و امداد کرنے اور کرانے بقدر
 طاقت مال صرف کرنا فرض ہے بقولہ تعالیٰ و تعاونوا علی البر و التقویٰ اور واضح رہے
 کہ جہان مدرسہ موصوفہ ہے وہ ہی خاص الخاص جائے درس گاہ منبر کہ حضرت مولانا
 شاہ ولی اللہ صاحب حضرت مولانا شاہ عبدالغفر صاحب وغیرہ غیر کی ہی جہانسی ہزاروں حلیل القدر
 علماء و ستار فضیلت باندہ ہر تمام ملک میں شائع ہوئی اور جو کچھ ہندوستان میں علم ہے اسی جگہ کہ فیض ہے
 اگر منظور خدای تو پھر دلیا ہی سو جائے گا اگر ابھی مدرسہ موصوف کو نہایت سخت امداد کی ضرورت ہو کیونکہ
 ابھی کہیں سے کوئی صحت امداد کی نہیں ہوئی پس اسلام کے حقیقی خیر خواہوں اور زین محمدی کے درمندان
 اور شاہ صاحب کے معتقدوں ہی امید ہی کہ اس مدرسہ کی قیام کی صحت ضرورت جو زین فراورین پستہ یہ
 دلی مدرسہ کہنہ حضرت مولانا شاہ عبدالغفر صاحب نزد سید ظہیر الدین عرف سید احمد نواسہ
 عن یرہ۔ برسد

رسائل مقصد ذیل زینت لطف حکیم است مصطفوی حضرت فانی فی اللہ جامع لناشاہ

ولی اللہ صاحب و حضرت مولوی شاہ عبدالعزیز صاحب خاتج لنا اسماعیل صاحب شہید رحمۃ اللہ علیہ و علاوہ
ازین قسم کی کتابیں مطبع احمدی متعلقہ مدرسہ غریزی۔ مطبع مجتبیٰ واقع شہر دہلی سے بکھات بذریعہ سید سلیمان بنی

فیوض البحرین مصنفہ حضرت مولانا شاہ ولی اللہ صاحب رحمہ بعبارت عربی مع ترجمہ اردو۔ اس کتاب میں شاہ صاحب نے
مسائل کچھ ہیں جو اربعہ ایک آنحضرت صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم کی حلیہ میں قابل دیدنی قیمت ۸ روپے ۱۰ تاویل الاحادیث منصفہ
بنی صوف۔ اس کتاب میں شاہ صاحب نے حضرت آدم علیہ السلام سے لے کر آنحضرت صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم تک جن انبیاء علیہم السلام قرآن شریف
میں ذکر ہے اور جو انبیا و ائمہ و فوج میں آئی ہیں انکی وجوہات بیان کی ہیں۔ یہ کتاب قابل ہاس رکھنے کے ہے بعبارت عربی ترجمہ قیمت ۲
روپے ۱۰ شرح خرب البحر منصفہ ایضاً البیضا زئی و اردو جگہ گاہی و عاکی شاہ صاحب نے بسط سے شرح کی ہے آج کل دیکھنے میں آیا
لکھنے میں بھی ہیں انکی طریقہ رکھنے کا اور ہر فقرہ کے پڑھنے کے ہر مطلب کے واسطے تہی تہی ترکیب اور اعظام اور اختتام کے
پڑھنے کی مبالغہ اور انکی وجہ بیان کی ہے عالموں کی جان ہے قیمت ۳ روپے ۱۰ و وصیت نامہ مع رسالہ دین محمدی مصنفہ
بعبارت فارسی مع ترجمہ اردو۔ اس میں شاہ صاحب نے یہ لکھا ہے کہ مسلمانوں کو کیا کرنا چاہیے اور کس طرح امورات دنیا کو انجام
دینا چاہیے کہ ہر شخص کو اس پر عمل کرنا لازم ہے۔ قیمت ۸ روپے ۱۰ خمسہ رسائل شاہ ولی اللہ صاحب در بیان لغت و بعبارت
فارسی۔ اس رسالہ میں عجیب و غریب بیان میں تمام ان علماء کا بیان ہے جن سے آپ کو حدیث کی سند اور خرقہ پہنی ہے اور
لے آوا جگہ جگہ جال اور حضرت شاہ عبدالعزیز صاحب شکر بار کج حالات اور اپنا اعتقاد بیان کیا ہے یہ رسالہ لائق
ہے قیمت ۱ روپے ۱۰ انصاف مصنفہ شاہ صاحب موصوف بعبارت عربی مع ترجمہ اردو۔ واقعہ شاہ صاحب نے اس بار
میں بابت تعقید کے انصاف کر دیا ہے۔ آج کل اس کے دیکھنے کی اشد ضرورت ہے قیمت ۷ روپے ۱۰ عقدہ الحمد مصنفہ
جناب شاہ صاحب مدوح بعبارت عربی مع ترجمہ اردو۔ اس میں شاہ صاحب نے اپنا اجتہاد اور اپنی رائے کو بابت تقلید کے
ظاہر کیا ہے۔ قیمت ۷ روپے ۱۰ قرۃ العینین فی التفسیر الشریعہ مصنفہ جاب موصوف بعبارت فارسی۔ اس میں شاہ
صاحب نے بڑی حید و جہد سے مذاہب باطل کا رو کیا ہے کہ قابل بیان نہیں۔ قیمت ۵ روپے ۱۰ شرح رباعیات مصنفہ
شاہ صاحب موصوف بعبارت فارسی۔ شاہ صاحب نے حضرت باقی باللہ صاحب رحمہ کی رباعیوں کی شرح کی ہے اور
اون مقاصد و نکات کو حل کیا ہے کہ جو قابل دیدنی ہیں۔ قیمت ۸ روپے ۱۰ ذرۃ الثمین فی بشرات البیہ الکریم مصنفہ شاہ
صاحب مدوح بعبارت عربی مع ترجمہ اردو۔ اس کتاب میں عجیب و غریب حالات شاہ صاحب نے اور اپنے والد صاحب مرحوم اور اپنے
چچا صاحب رحمہ کے جو کہ انہوں نے آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کی روح مبارک سے حاصل کئے ہیں لکھے ہیں۔ قیمت ۸ روپے ۱۰ سطحات
مع رسالہ جزو اللطیف مصنفہ شاہ صاحب موصوف بعبارت فارسی۔ اس کتاب میں نظم الہی کا بیان اور اپنے حالات مختصر
بطور سوانح پوری کے شاہ صاحب نے لکھے ہیں۔ قیمت ۲ روپے ۱۰ الطاف قدس مصنفہ شاہ صاحب موصوف بعبارت فارسی مع
ترجمہ اردو۔ اس میں شاہ صاحب نے اپنی اصطلاحوں کو کھولا ہے جیسی تہذیب اور بحر حجت وغیرہ قیمت ۴ روپے ۱۰ قصیدہ
الطیف النغم فی مدح سید العرب النجم۔ مصنفہ حضرت شاہ صاحب موصوف بعبارت عربی مع شرح فارسی جہیز قصیدہ
و قصیدہ تاریک و قصیدہ لاسیہ وغیرہ قیمت ۳ روپے ۱۰ جہل حدیث مع شرح منظوم الموسوم تسخیر مصنفہ
شاہ صاحب موصوف بعبارت عربی مع شرح اردو قیمت ۱ روپے ۱۰ قول مجمل ترجمہ شفا العلیل مصنفہ انصاف بعبارت عربی
مع ترجمہ اردو۔ قیمت ۵ روپے ۱۰ عجائب الفہ اصول حدیث مصنفہ حضرت مولانا شاہ عبدالعزیز صاحب رحمۃ اللہ علیہ
فارسی قیمت ۱ روپے ۱۰ کمالات غریزی شاہ عبدالعزیز صاحب مرحوم کے کمالات۔ اردو۔ قیمت ۲ روپے ۱۰ لبثان الثمین
مصنفہ شاہ عبدالعزیز صاحب۔ فارسی۔ ۶ روپے ۱۰ مجموعہ خمسہ رسائل قابل دیدنی مصنفہ انصاف۔ فارسی۔ قیمت ۳ روپے ۱۰ تقویر العینین
مع ترجمہ اردو مصنفہ مولوی اسماعیل صاحب۔ ۳ روپے ۱۰ تقویر الایمان مولوی اسماعیل صاحب مرحوم اردو۔ ۸ روپے ۱۰ صراط المستقیم مصنفہ
مولوی اسماعیل صاحب۔ فارسی۔ ۹ روپے ۱۰ مجموعہ رسائل قبول حدیث مصنفہ شاہ عبدالعزیز صاحب و حضرت شاہ ولی اللہ صاحب
رحمہما اللہ تعالیٰ بعبارت اردو اصول حدیث کے فن میں اور محدثوں کے طریقوں کی موقوف میں یہ ایسا عجیب و غریب مجموعہ ہے جن میں
ہزارا فائدے اور انواع انواع کا دے ایسے ہیں جو بڑی بڑی کتابوں میں اور بہت سے اساتذہ کی محبت سے حاصل ہونے پر حیرت
پڑھنے والوں کو نصیب نہیں کرنا چاہیے ۱۰ روپے ۱۰

المشت

خادم العلماء و ترمیز الدین عرفہ احمد نواسہ حضرت مولانا شاہ فیاض صاحب مولوی ام المکتب مطبع احمدی شہر دہلی

